

JURINOVA JESEŇ

JURINOVA
JESEŇ
2015

11.
ročník

ISBN 978-80-88708-44-5
EAN 9788088708445

Zborník

vybraných prác
Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby

Kysucká knižnica v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JURINOVA
JESEŇ
2015

Zborník vybraných súťažných prác
11. ročník Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby

JURINOVA JESEŇ 2015

Vyhodnotenie literárnej súťaže JURINOVA JESEŇ 2015

Cena Jána Harantu

Pavol Ondřík

Poézia

1. Jozef Tomášik
2. Peter Šípoš
3. Barbora Plutová

Čestné uznania:

Ján Kováčik, Zuzana Martišková, Sestra Alena de ND - Eva Dúbravová, Emília Filipová, Soňa Behúňová, Igor Mikula, Mária Malá, Ľudo Farkaš, Daniela Sádovská, Sestra Mária Bonaventúra – Terézia Šmidová, OSF, Jana Biganičová, Pavol Ičo, Sestra Anežka Alžbeta Žatková, Zuzana Medvecká, Zuzana Matiašová, Karol Mlynka, Ladislav Stach, Sestra Noemi Alena Ondreková, Terézia Borovičková, Iveta Briestenská, Darina Miškovičová, Pavol Kall, Sestra Lucia Česáková, OSsR, Mária Kovalíková

Próza

1. Jozef Páleník
2. Tomáš Gerbery
3. Anna Adamčiaková

Čestné uznania:

Ján Mičuda, Pavol Kall, Ľudmila Zimmermannová, Jana Štrbová, Eva Masná, Michal Schmidt, Mária Ngová, Eva Eperješiová, Miloslav Marčok, Anna Abasová, Magdaléna Martišková, Katarína Jančeková, Dominika Chrastová, Zuzana Martišková

JURINOVA
JESEŇ
2015

Cena Jána HARANTU

Pozdrav

(11. júla 2014, P. U. Olivovi ... – cestou?)

Oblaky ma stretli na ceste,
keď som hľadel v nebe.
Niečo tiško šepkali,
poslali ma k Tebe...

Ku tebe básnik oblakov,
básnik smútku,
básnik nehy...
Ku tebe idem s pozdravom
od tých istých oblakov,
za ktorými i ty si v nebi.

„Druha nášho, chlapče navštív,
odovzdaj mu od nás prívet.
Sníval s nami, hľadel hore.
Ako mladý s Večným v sláve
slávu uzrel, slávu žije...”

Hej...!
Oblaky, oblaky...!
Kolká vo vás krása,
kolký váš sen,
kolký strach...!?

Zhora ste len biele,
tu dolu meníte sa v chmáry.
Sivé, čierne a aj šedé,
máte farbu života...
Dakedy vás až zakrvaví...
Mraky sú len iná brána,
cez ne hľadím, vidím ďalej,
vidím až tam do neba...
Teba vidím, básnik krásny
vidím teba, skromný kňaz.

Dozrel s´ mladý, pirát krásy,
zahliadol si nad oblak...

Tvoje miesto,
smutné miesto,
občas ticho obchádzam.
Keď zabudnem, z neba oblak
mi ťa v myseľ privádza.

Ty už vidíš a dobre vieš,
že či mraky a či skala –
všetko jedno –
zo života ťa nevyrve,
neskryje ťa v zemi...

Prvi chmáry, rozbi hroby
v ktorých srdcia nosíme.
Nežijeme – živoríme!
Bojíme sa pravdy...
Bojíme sa slobody...

A aj lásky...?
...tiež sa jej bojíme...

Autoportrét MM

Uvidel som anjela.
Zo zeme rástol starý strom.
Uvidel som anjela,
spoznal som v ňom ženu,

s pohľadom
čo ku koreňom kloní,
spustlé, modliace sa dlane,
zemi, nebu odovzdané.
Do ťažkých myslí pohrúženú,
od ťarchy žitia prihrbenú...

Však jej krídla opínali celý svet.
Nie len vršky naokolo,
samo nebo – celé nebo..!

V rukách pusto,
v duši kvet.

Tak chutí život.
Chudý život, jak jej vyrobené ruky.
Prísny život, jak jej vyplakané oči.
Srdce šíre, jak široké sú jej krídla...

Ticho mlčí v poniknutí,
tíško mdlobu polyká.
Tým že je,
modlitbu svoju odrieka.

Obopína celý svet
v ktorom žije,
pre ktorý je.
Lebo je...
...miluje.

Zo zeme vzišla, vyrašila krásou,
do koruny slávy svojej kriela rozstrela.
Rodná hruda – tá zem tvrdá –
zrobila z nej anjela.

Uvidel som anjela.
Spoznať som v ňom ženu...
Do neba rastie starý strom.

PS:

U Julka Rybáka som videl skicu „Starý strom“ od Márie Medveckej. Visí v jeho pracovni. Minulý týždeň ho zvesil a pýtal sa ma, čo mi ten obraz hovorí... Nuž toto...

Názov „Autoportrét“ som zvolil nie pre tých pár slov, ako som ja obraz prečítal, ale ten obraz – Starý strom – je pre mňa obrazom života a duše človeka (zvlášť ženy) na Hornej Orave, ktorý Mária Medvecká tak dobre poznala a vo svojich obrazoch zachytávala. Zároveň je aj obrazom jej samej. Lebo poznanie života je jedno z najťažších bremien, ktoré človek musí niesť. A umelec – povedzme že prorok, ktorého k nám zoslal Boh – ešte väčšmi...

na deň Julkových osemdesiatich druhých narodením,
na Jeho počesť!!!

Krv mučeníkov omýva brehy Európy

Či videli ste obraz?
Strašný obraz – odsúdencov na smrť...
Obraz dnešných – novodobých mučeníkov..?

Jak dôstojní víťazovia
hrdo stoja pred popravou...

Bo mi na um zišlo...
...zrovnať,
v sebe prežiť... – prežiť!
svoju vieru,
túžbu svedčiť...;

Jedným slovom – naše kresťanstvo –
uzákonené...
viac už ľudským poriadkom
od rôznych nástrah,
najmä od tých zvonku,
kresťanstvo
„zákonom chránené“...

Preto stuhlo
na mohylu bronzovú,
stuhlo v srdciach ľudí na kameň...

Čerstvou krvou,
takou, čo sa v mori pení,
nie je schopné zrosiť zem.
Tak i ona hynie,
zjalovela, schne...
Hoc v samom centre,
v Európe sme,
v impotentnej Európe...

Povstal...!
Monštrum znova stojí!
skamenelý, staroveký Rím...

Vztryskol prameň,
plameň črstej krvi
krvi svätej...!

Živý Kristus
po zemi kráča
krajmi nových Palestín...

Najvernejší
spolu s ním –
tí, čo menej rečia
a viac žijú...

A zazdalo sa mi,
že z perí som mu čítal:
„odpušť im, lebo nevedia čo činia...”

Prívaly vln,
more príboja
i do našich brehov
živú, svätú...
...mučeníkov krv...
i do našich brehov
život prinesú...

Krv mučeníkov omýva brehy Európy
umýva a lieči i jej rany,
kriesi údy
na umŕtvenom Svätom Tele...

PS:

*Kde na svete hľadať skutočné – vo svojej prvotnej sile a kráse – živé kresťanstvo...?!!
Včera preletelo svetom, že bojovníci Islamského štátu na brehu mora (pred-
pokladám že Stredozemného) popravili 21 egyptských kresťanov – koptov.*

*Stáli so zviazanými rukami, ktorí sa modlili... ...niečo ako „odpušť im, lebo...”
A more – bolo krvavé – od ich krvi. Krvou sa spenili vlny... Toto more omýva aj
brehy našej „kresťanskej” Európy. Aby sme snád pochopili...
Dost „ma to vzalo”...*

JURINOVA
JESEŇ
2015

POÉZIA

Porciunkuly

Slnko zapadlo
do kostolnej lavice.
A staré vrby
ako kazateľnice
visia v habitoch
nad kalichom rieky.
Na pierkach anjelov
ako jer mäkký
letia litánie
k súhvezdiam synagóg.
O panne rozumnej,
s olejom do nádob.
Orava si
prepásala štólu
a spovedá rády vríb
vo večeradle noci.
Na kríži nesie tóru
a pod čepcami
agátových cerkví
rozdáva z koryta
ako akolyta
porciunkuly.
V drevených veršoch
sa rehoľa nad riekou
so žalmom na perách
majuskulí.

BIELA NOC

Na tvrdé jery
oravskej zeme
padajú z neba
biele škapuliare.
Na vitráž píše
zima ikony.
Za humnom sa
lúky v halenách
belia
a víchor budí
snehy na drumbli.
A stromy vo hmlách
ako Božie chrámy
čakajú na príchod
Krista do jaslí.
Keď zaplače dieťa
v kolíske zo šúpolia,
zazvoní z nebies
spieže do básní.
Na vélum chrámu
padajú pierka
anjelom ako
svätá manna,
akou smrťou
oslávi panna
z Krivej
svojho Pána?

Ranné chvály

*„Ježišu, pod' so mnou.
Spolu tohto človeka požehnáme.”*
Kristus z hlaholských písmen
sa obrazí
v každej svätej rane.
Na telo panny
napísané
krvavé proglasy
dušami bez písmen.
Na skobu zavesená
vesna do nebies
ako pergamen,
vo zviazaných rukách
na prstoch odrieka
ružence ranné:
*„Ježišu, pod' so mnou.
Spolu tohto človeka požehnáme.”*

spiritualita

jedine v krvi dáva spásu
zradený druhým dávno zavinul

do dreva srdce ako malinu
vyslanú z kríža na belasú

jej symbol nesie večnosť v kalichu
jej svetlo dušu k nemu potichu

(nedopovedané)

vždy ma to vracia - (do príčin)
vtesnané kruhy
čo robia stromy a - (nás)
ich ústa

ako minulosť roztrúsená po skalách
že ani nevidno
koľkokrát sa zhodili

a zadržali

listami aj v lyku - (týmto plačom)
keby sa raz vôbec dali
pochovať

proroctvá

asi som kedysi zelenšie vynášal
z vreciek básne
potopy a chvenia

ale nechcel by som prísť o pribúdajúce
len o tie
pod ktorými by som ťa prepásol

výkričník v kalendári

výročie chutí ako kyslé
a asi ako svoje (nesvoje)

čo nie je na počiatku skoro je
akoby pod nezmyslom mysle

ak iba výzva z tela do tela
v nedeľu po sobote zomrela

Dohviezdny večer

najprv sleduj stopy ľudí
vryté do chodníkov
ako ich postupne vyplňa
napäté ticho
potom sa nechaj chvíľu viesť mrazom
ktorý sa ti neodbytné zahryzáva do líc
úpenlivo prosí o kúsok tepla
aby si ohrial skrehnuté prsty
odrazu sa vzduch rozvibruje modlitbami
a známe svetlo v okne
si ťa konečne nájde

tma sa rozbila
na milióny hviezd

Démoni

stmieva sa
človek ktorý skladá papierové holubice
z nepokojov v novinových titulkoch
padá do perín
dostatočne veľkých na to
aby zakryli večerné správy

je noc
a ďaleko v bezmennej tme
sa pohol strach
uväznený v učebniciach dejepisu

Mária

v každom desiatku
hľadám
tvoju pokoru
a láskavé oči
v ktorých kvitnú ľalie
od začiatku do konca
mi pomáhaš
nieť moje kríže
aj keď si ty mala väčší
drevený
hľa služobnica Pána
nech sa mi stane
podľa Tvojho slova

Kostol sv. Mikuláša v Starej Ľubovni

pamätáš si
každý pokorný krok
hľadanie večnosti
vo vznešených tvárach svätcov
každý tón organu
oslavujúci zmŕtvychvstanie
pamätáš si
ľudí roky udalosti
napriek tomu
vždy na poludnie
úctivo pokľakneš
a vyzváňaš mestu
anjelpána

Dobrozdanie

P. Ištokovi

1

Dotýka sa nás
- skrytý jak Mesiac v nove.
Vyrástol v jeho hlbokých ryhách
a dozrel na úbočí prastarých dlaní.
Dar,
ktorý nezostal zakopaný
a ani v korunách majestátu.

Odovzdal obraz seba.

2

Čaká a rozhoduje.
Smelo ho skúšam napodobniť.
Pozerám zdola jak prach nezáväzné
vanie v náruč mlynov
a nič nezmôže.
Slzami mnohých neradno vybojovať život.

Pobudol s krížom,
ustal
a spoznal geniusloci neba.

Špendlenie jesene

Vietor si hľbi diery do altánkov
a jeseň skladá presušené prádlo.
Žehliť si úsmev,
matne burčiakový,
už by mi ani nenapadlo.

Teplo si kúpim v sekáči.
Vyfarbím sa ti
holým krkom.
Vlnené očka nežmúria.
Aspoň, že ty si
na mňa mrkol...

Len v básňach zrejú staré jablone
do formy perál z baroka.
Diery sú dané v zákone.
Sny ciachované raz do roka.

A ja som stále zrelá tajiť dužinu,
pod šupkou vrások zakríknutá.
Babiemu letu kladiem za vinu,
že sa k nej červík neprevrtil.

Hodím ti dlaň ešte v rukáve,
papier a nožnice.
Strihanie bolo by boľavé,
prilož ju radšej na líce.

Múku z kôrky
trochu drapľavej
stieraj nenápadne.
Nech smiem si trúfať naďalej,
kým do rýh nezapadneš.

Pohľady cez rany

Môj pohľad sa zastavuje síce na kríži,
ale Tvoj prechádza cezeň.
Moje oči vidia mŕtve telo,
ale Tvoje zachytávajú život.
Vidiac Ťa na kríži myslím na TEBA, na seba...
ale TY cez svoje rany vidíš svoju Matku,
akoby ukrytú v záhade optiky ďalekohľadu.
Dovoľ mi nazrieť, Pane,
do okulára Tvojich rán!
By to, čo je mi vzdialené, bolo na dosah.
A to, čo si ma podmaňuje,
bolo v bezpečnej vzdialenosti.
No, nech Ti o tom všetkom Mária hovorí,
lebo ona Ti je útechou v utrpení,
čo si podstúpil za mňa.

Presýpacie hodiny

Bez šumu a výrazných zmien
presýpa sa piesok v hodinách.
Zrnko za zrnkom kľže sa dolu.
Úzky priesmyk umožní mu nové miesto v novom priestore,
kým nepríde k naplneniu času.
Vzdialená sa ti zdá táto predstava?
Never omylu!
Zúženina,
ktorou preje každé zrnko,
je Ježišovo Srdce.
Ak tvoja čiastočka
– niekto alebo niečo –
zastaví sa kdekoľvek pred ňou,
už nemáš života.
Veď zastavil sa čas!
Tak neboj sa zveriť samospádu v Ježišovom Srdci!
ON ťa neoberie o život,
ba dá ti ho naveky.

Keby raz ...

Emília Filipová
Svätý Peter

Keby raz ráno slnko
nevyšlo
a mesiac stratil sa
z plejády hviezd,

keby sa vietor vrátiť
zabudol -
prudký a čistý
k nám, z ďalekých ciest,

keby raz vtáci
navždy zamkli,
stratili krídla
ako Ikaros
a kvety Zeme miesto farieb
leta
by sivým srieňom
vymaľoval mráz,

keby raz detský úsmev
vyhasol
a všetkým matkám
zľadoveli dlane,
keby sa pieseň
navždy stratila,
stíchli orchestre
v srdciach rozohrané,

keby raz živly besniace
a temné
vyhrali zápas s touto planétou
a človek vztýčil vlajku
nad púšťami,
navždy sám -
vládca nad svetom,

keby raz doznel chorál
v žilách Zeme,
stratilo teplú nehu
ľudské slovo -
sebe poďakuj -
človek.

Za cestu bez návratu.
Za víťazstvo
Pyrrhovo

Okamih

Sedím v kupé vlaku
menom
život

otvorené okno
do skryše
temnôt

náhliaca sa krajina
utekajúce stromy
bláznivá rýchlosť

dve strieborné nitky
pred lokomotívou
a bod spojenia
v nedohľadne

klapot kolies
ako uspávanka

Cestovný lístok
do neba
prosím ukázať!

prebudenie
konečná
vystupovať
v nekonečne!

A tiché,
studené
náručie našej
celoživotnej
sprievodkyne...

Olivy

Náhle zahorkli olivy
vietor čo do nich šelestil
utiekol chvatom horlivým
pred prahom Tvojej bolesti...

...mám v sebe tisíc zabudnutí
i zakopnutí vlastnou vinou
výčítiek sľubov žiaľov pnutí
v zástupe márnотratných synov...

...kto Ťa už teraz uháji
keď každý iba podozrieva
Tvoji dvanásti šuhaji
mlčia kým kohút nezaspieva...

...mám v sebe tisíc zamlčaní
výkrikov zašlých bez stopy
som tichý svedok Getsemany
svojej súkromnej potopy...

...mlčíš a chystáš svoje bedrá
nestriehneš kto ti ublíži
na plecía berieš ťarchu cédra
kľáčíš i padáš pri kríži...

...mám v sebe tisíc pokleskov
nosím si v sebe stopy biedy
a nesplnených záväzkov
nevzoprel som sa hlasu čriedy...

Zahorkli náhle olivy
vietor čo do nich šelestil
utiekol chvatom horlivým
pred prahom Tvojej bolesti...

Pohľad z okna

Smoklí smog
Svoj smradľavý smiech

Pred domom
Kvety dlaždicami nahradili
Ružové kríky autami
Deti psími miláčikmi

Alkohol a drogy
Večerná modlitba
Pohanov

Babka potichu
Kráča za zvonom
Šantí vo vetre

Zvoláva anjelov

Hluchonemá

Nevie vysloviť
Bežné slová
Len kvety
Motýle
Vtáči
Rozumejú jej pohladeniu

Hlboko v srdci
Bolía
Krvavé vety
Zranené, nemé súvetia

V spánku ich pokojne šepká
Ako dieťa
A letí k Bohu

Ešte Vianoce ... ?

Ked' google zrušil
všetky tajomstvá,
a malú hviezdu
už skoro nevidno,
tajne nosím
svoje skrehnuté
Vianoce za košeľou.
Hrejeme sa spolu.

V Klokočove po Jeseni

Ked' sa vyvetrali
všetky reči,
sám, s dušou naboso
prišiel som do Hrtúsov.
Zaklopal kolenami
o kamene
a poslal pozdrav
stredom zeme.
Úsmev a teplo
prišli odtiaľ
kde už všetko vieme.

Rubika

dlho sa hrám s rubikovou
kockou v dlani
skúšam aj lúštiť sudoku
ako vlni
keď sa mi
podarilo
prečítať aj bilbordy
braillovým písmom
napísané
v novinách
na prednej strane

otvorím
cesty
pre topánky
a započúvam sa do
nemej piesne
bezdomovca
opojená jeho potom
rozmýšľam

za presiaknutým
odevom čo vonia celou
ulicou
hľadám človeka

odpusť mi Bože
keď s hnusom sa odvrátim
a pohrdanie mi otočí
pohľad
opäť som ťa zradila

Baránok Boží

Vždy ten istý,
Baránok Boží,
ako sa hriech v nás
stále množí,
nanovo a stále
trpiaci Baránok.
Niekto to musí odniesť
aj dnes – dokedy?
Či Boh nepozná mieru?
Nie!
Skôr nám chýba,
keď strácame rozum,
srdce i vieru,
nepoznávame,
nechápeme
ani Božiu, ani ľudskú:
obetu zmiernu.

Inšpirácia milá

sa kdesi skryla
za nepokojné časy:
„Inter arma, silent Musae.“
Iba občas sa hlási:
báseň potrebuje
ticho, pokojné časy,
nie rozhádanú zem,
nie rodiny, kde je
každý tak cudzí,
neznámy, lebo iný.
Báseň potrebuje
vieru a bázeň
voči Bohu i človeku,
keď nad tým žasnem,
že som a že sme ešte
takí, akí sme,
že sme ešte vôbec tu!!!

Vianoce

len ony ukrývajú med do cesnaku
vyhrávajú na cencúľoch Tichú noc
a kreslia mi do oka
ľadovskú zimu
ženú ovečky na strechy domov
po Troch kráľoch
sa ticho skryjú
do škatule s ozdobami

Hlina

včera si zaspala
v hrnčiarových rukách
aby v tebe našiel
Venušu
ešte chvíľu snívaj
na jar z teba vyrastie
snežienka

Anjel

svoje kučeravé vlasy
skrývaš do oblakov
od oka zošívaš
oblohu
na modro
a večer deťom
do vankúšov
za každú modlitbičku
vložíš
pierko

Epos hôr

Predspev

Kráčajúc lesom,
za skalnatým druhým brehom,
uvidíš vrchy divých hôr -
oni stali sa oku útechou
i ovocím scelenej mysle,
čo zmietaná bola vírom výčitiek a príkazov.
Kúsok nižšie nájdeš prameň vyvierajúci;
Osviežená prúdmi čirej rieky,
nemusí sa hora záhuby báť.
Tam, v ríši, kde zamrzol čas,
ako zvon šíri sa myšlienok hlas,
kto raz na tie skaly vyjde
nevráti sa viac!

I.

V krovinách a bodlačí,
konár šumom vánku sa odvdáči,
že mohol,
hoc na chvíľu,
spočinúť v jeho sviežom objatí.
A vietor, potešený spevom drevených vlín,
robí, čo káže mu pradávny um.

II.

Vzduchom šíri sa mámivá vôňa rastlín a stromov v hnilobnom rozklade,
zelené stopy pri mŕtvych telách udržia lesné bytosti v radostnej nálade;
Keď smrť rozhodne sa pripomenúť stromu svoju silu,
výhonky živé objímu mŕtvu, rozkonárenú mohylu,
strom opäť pocíti radosť, život budiace chvenie,
chvíľu temna razom opomenie.

III.

Tu kdesi, uprostred lesa,
pri žriedle pokoja,
Vznešení svoje srdcia
láskou k všetkému živému napoja!

IV.

Pálivé lúče menia
kvitnúce koruny stromov v svieži chlad,
pútnika tieňom vánok bude sprevádzať.

V.

Skalnatý kráter
skupina zvierat obchádza,
cíti, že z jeho útrobov,
šíri sa nákaza,
no zradný démon zas len sklamanie nachádza;
Celé veky márne hľadá dokonalý jed,
čo uvrhol by všetko živé do múk bied,
ilúziou vyvolával po záhube smäd.
Ale hora svoj štít k nebu týči,
z jám, jaskýň a prepadlísk,
v plnej sile, hrdo svedčí:
„Dávno odťatý je zhubný vred,
tu v ríši slobody ni smrti, ni zúfalstva niet!“
Darmo démon pomoc hľadá u skazonosných vied,
hora šumí ako moria: „Tuná smrti niet!“
A s tým šumom občas rozpovie i pár viet;
opýta sa, či snáď pamätáš si ešte na ten svet,
keď bolesť, žiaľ a lútosť tvorili každodenný stret,
no dnes to temno,
žiaľ strát,
nahradil spev vtákov,
a z oblakov,
miesto hmly,
šíri sa žiara,
avšak nie oheň pekelný,
lež jas, čo zväpenatenú urnu duše roztvorí!

VI.

Vidíš už,
ako balvany viny,
močiare nešťastia,
nahradila vôňa ihličia?
Cítiš,
ako strach
rozplynul sa v láskavých hrách?

VII.

Rieka syčí,
hrmenie,
zver je bdelá,
Strach ten nie!
Srny bežia k vode, na čistinu, hľadať búrky znamenie,
nájdu však len ľadových kryh pozdravenie,
čo cestou z výšiny
lámu sa o balvany
vyčnievajúce spod hladiny
- tam hrozivý zvuk pramení;

Aj tu, v ríši, kde zastal čas,
plynutie hodín pripomína mráz,
slniečné lúče, čo po ňom nadídu,
horúce dni, čo zúrodnia krajinu.

VIII.

Málokto zo živých nášho sveta,
vedomí si je krátkosti dní,
krutý ako hlúpe dieťa,
človek, ktorý živí sebecké sny,
jeho dni strácajú sa,
jeden za druhým,
ako sneh,
keď na zem narazí.
A ty?!
Mizneš s ním, v šere náказы?

IX.

Len pozri: Dennodenne žnú živé úkazy,
ktoré mihajú sa v hore,
plody žiary, čo v ich srdciach pramení,
a steblá vlahy, čo razom slzu v úsmev premení.
S pohľadom vztyčeným,
kráčajú horou,
kráčajú bez zbroje, bez brnení,
predsa však, pred trýžňou duše, strážou cností chránení.
Tak možno s trochou námahy život zachrániť;
To bezcieľne kľbko z mäsa, šliach a kostí,
na horskej lúke, ukrytej medzi stromami,
nechať splynúť s masou prírody.
...Už para stúpa z hôr,
v nej rozpúšťa sa démonický loj;
dnes presiakol z tiel ľudí.

Epilóg

Vzápäti...
Nad lesy stúpa slnečný jas,
tak príd', človeče, sem do hôr,
odškrab zo srdca mráz,
nech radosť vedomia, že stávaš sa slobodným,
vyjasní tvojho ducha,
ako na počiatku, zas,
nech šum lístia prehluší myšlienky,
čo trápia ťa už dlhý čas!

Mária, kadiaľ prejdeš, všade je hojnosť

Žena odetá slnkom,
živá monštrancia,
ukrývaš pod srdcom Slnko,
čo vzdalo sa vonkajšej slávy,
aby raz v plnosti času
zaskvelo sa jasom premenenia.
Putuješ po svete
sťa archa zmluvy v Šíle,
kadiaľ prejdeš, všade je hojnosť...
Poznáš si svojho Pána –
i núdzu vína poznáš,
keď červeň zahanbenia
mení sa v čaši svadobnej
na jemný nápoj.
Neprišla síce ešte hodina,
no prišiel prvý zázrak
a sláva zjavená.
Pokorná Služobnica
stratí sa v dave,
čo jasá nad kvalitou vína.
A jej duch Pána velebí...
ON spásou učí o nebi,
čo práve zostúpilo k nám.

Hľa, Božie kráľovstvo je už tu.

Túžby

Všetky moje túžby
sú ukryté v TEBE,
TY MÚDROŠŤ VEČNÁ,
ROZKVITNUTÁ KRÁSOU...
Všetky jej plody
nesú pečať lásky
a smäd TVOJICH TÚŽOB,
BOŽE.
Chcem sa v nich stratiť...
Presiakni ma starosťou
hľadať v nich cestu
a naplnenie
toho jedného
a jediného
potrebného...

Ženy

desaťkrát do dňa plačú
a vzápätí sa smejú, chichocú dievčensky
tancujú v radosť
vždy nanovo uveria, dúfajú
zdieľajú sa, fúkajú si rany....
a slúžia s úsmevom

unavené padajú a vstávajú zas a znova.

Úžasne si nás stvoril.
Chvála Ti a vďaka, chcem vždy opakovať.

A že vraj neexistuje PERPETUM MOBILE
A čo stroj „ŽENA“!?
Na Božieho Ducha napojená.

18.7.2015 na Hradisku

Na spoved'

čakám
dobrý Bože
na priblíženie k Tebe
na odpoveď na otázky
na zbavenie pút
na to milostivé teplo čo cez ruky kňaza
moje rany vyhojí.
Vyprahnutá duša túži
po Tebe
zbaviť sa strachov
chce ďakovať
za všetky dobrodenia
a že si nerozviazal zmluvu
s nehodným človekom.

Bojím sa Ťa, Pane
a nemôžem nekráčať k Tebe.

Na všetkých cestách
vykrvácam
ale len na tejto
sa rany menia na kvety.

6.4.2006

Kam

Kam tie časy uleteli?
Kam tak rýchlo letia?
Ku šťastiu nám chýbalo
len kakao a perina z peria.

Skromná izba plná lásky.
Ruky prácou poznačené
a na tvári vrásky.

Oči sa koria,
prsty desiatky preberajú
a ústa, tie sa modlia.

To, čo ruky urobili,
práca bola dobrá.
To, čo ústa vyslovili,
bola a je pravda.

Tam, kam ich kroky smerovali
tam je naša spása.
Vtedy sme to nechápali,
dnes to srdce drása.

Kam tie časy uleteli,
prečo sa nevrátia?!

Nádej

Stmavol les
a stmavli aj ľudia.
Stmavli stromy, domy, záhumnia.

Len kde tu kvapka zažiari.
Hľadím na ňu
a stekajú mi slzy po tvári.

Prečo...?!
Načo je to dobré?!
Oni predsa túto zem nezvlažia.

Nevadí...
No aspoň skromne napovedia
o hĺbke a citoch človeka.

Litánie k Prvej dáme

Bájna kráľovná hier,
ktorá i s protivníkom šach hrávaš,
sprevádzaj nás!

Prvá dáma kráľa,
ktorá zatvorené hry otváraš,
posmeľuj nás!

Kráľovná zmierenia,
ktorá sa obetovať neváhaš,
stoj vždy pri nás!

Milovníčka pochodu kráľov,
neopušť nás!
Vyznávačka návratov figúr,
vyslobod' nás!
Verná pomocníčka pešiakov,
ochraňuj nás!

Ctiteľka dômyselných plánov,
inšpiruj nás!
Obdivovateľka taktiky,
usmerňuj nás!
Strážkyňa vzácnej čistoty hry,
Odpušť aj nám!

Matka ohrozených kameňov,
zlutuj sa zas!
Premožiteľka silných hráčov,
povzbudzuj nás!
Objaviteľka krásnych ťahov,
požehnaj nám!

Viera

Po striebre netúžiš
a zlatom pohŕdaš
v drahokamoch sa nekocháš
nechceš krásu chrámov
ani slávu katedrál,
málo je ti pieseň chvál
chceš, aby som ti dôveroval
až za hranice ľudských možností
jak dôveroval Abrahám -
dal krásu hviezdám,
ja chcem byť jednou z nich
žiarou pre svätých.

Sme veľkí

Nik nie je zbytočný,
nik nie je malý
na tejto zemi.
Všetci sme obri
všetci sme Giganti,
všetci sme z rodu Titánov
všetci sme králi
všetci sme veľkí generáli
o ktorých z úctou v nebi vravia anjeli,
keď spíme tíško , adorujú Boha v nás
keď bdieme, chcú ho vidieť v nás
a znova cítiť nad Bohom úžas.

Hymnus na dar života

Počujem tvoje klopanie
pravidelné a jemné
i v dnešný deň.
Je mimoriadny...
je nevšedný,
veď predstavil si ma svetu.

Ja viem,
máš rád moju dušu!
Tvoj prvý bozk?
Keď som sa stala imago Dei,
podobná tebe ako obraz.
A začal si ma obliekať
svojou krásou.

Od vtedy ma vulkanicky prikrývaš
v kaskádach milosti a priazne.
Aj v dnešný deň...
aj včera a mnoho dní nazad.
Nanovo mi vraciaš podobu
a ja s úžasom si ju obliekam.

Voláš ma k rovnakosti s tebou,
milovať ako ty.
Veď vtlačil si ako pečat'
zákon lásky do duše.
Vábiš ma do vzťahu...
do trojjediného vzťahu.

Chcem voňať tebou,
voňať po tebe...
Prekypovať mnohými slovami
bez voľby a počtu slov...
Spievať hymnus na život
a s vďakou objat' ťa.

Rodokmeň

Príbehy otcov a pramatiek
spráchnivené telo nedopovie
hľadanie duchov v starých múroch
krv sa búri
krv sa nezaprie

Odtiekla
hlina červenú vpila
potomok o oko zaslepený
ústa nevypovedali
rodný kameň vo vrecku

Pot generácií na porisku
a napluté v rukách
smola nelepí drevo vonia
v skorom brieždení
ružencom prekročíš poľahnuté dni

Neverník

Pomalým krokom v odraze hodínok
sleduje prítmие prestreté za čelom
popamäti máča prsty v svätenej vode

Zvoní dvanásť na poludnie
nestrávená polnoc
tlačí na žalúdočnú stenu

Svedomie páli v doznievajúcom Otčenáši
a nahota opustená nadránom
tretí raz odpúšťa – nachádza dve oči
oáza pre vyprahnutého pútnika

Únik

Som ako opar nad horami,
uniknúť túžim v daždi slov,
vznášať sa
a drzo nad oblakmi slediť,
nazerať bohu do okien,
pohľadom skrehnutej hviezdy.

Som ako smädný motýľ pod daždníkom,
očarený večernou rosou,
čo prebudený zo sna na zem padá,
stopnutý plátenným stropom.
Nedočkavý
vo svojich predstavách.

Pokojom ma obdar padajúca hmla,
závoj ticha polož na ústa zbytočným slovám,
a oblaky popros,
by údoliu slz darovali nádej.
... a ma neprezrad',
že duša na nebi,
a nielen pred smútkom,
túži sa schovávať.

Pieseň o kráse

Darina Miškovičová
Nové Mesto nad Váhom

Krása v úsvite dáva zbohom tme,
ranný slávik jej spieva zvysoka,
ospievať chcel by slnce samotné,
krásu, čo sa ho toľká dotýka.

V potôčku svetla tečie na čisté,
v bielosť odeté nežné labute,
perom labutím na živom liste
posolstvo mi zanechá bohaté.

V altánku lúbeznom spí v ružičke,
tajomne čaká v červenej vášni,
zavinutá v lupennej sukničke,
aby jej pôvab rozvinul básnik.

V jednej kytici pestrosť motýľa,
krása odlieva dúhe z farbičiek,
v oblých tvaroch sa nežne zvlhla,
sťa stužky sa viaže do mašličiek.

Ňou ozdobený, ako milosťou,
líham si do ľaliovej vône,
oddávam k premene cnosť za cnosťou,
láska sa túži prechádzať vo mne.

Sama sebou túžba napĺňa sa,
šat kráľovský zvnútra oblieka mi,
slastnúť túžim, vlastne oná krása
zdobí telo moje hrozičkami.

Lahodne jej med vylieva na mňa,
akoby som vzlietal nad námestím,
zlatom ukovaným do láskania
stišuje smäd, čo mi dušu postí.

V mojej izbičke kľaknem pred oltár,
na paténu si srdce položím,
vo vďačnom srdiečku básnika Tvár
krásu videnú večne rozmnoží.

Chcel by som spievať tomuto svetu,
že človeku hodno poznať krásu,
ak by ju poznal, kým ešte je tu,
bude ju znať aj v čase bez času.

/ Ne / dokážem to

Zajtrajšok sa postará sám o seba.
Dnešok sa pred sebou trasie.
Znova a znova tíšim viacvrstvé obavy.
Cítiť chvenie v zamknutom hlase.

Byť sám medzi osamelými,
čiasťka podivného skupenstva.
Dotyky od srdca
už nebudú korunou stvorenstva.

Aj zajtra sa oblohou prejde slnko.
Vo mne sa v prítmí zobúdzá nová obava.
Patrím ešte do rodu človečieho?
Hudba vo svedomí tupo dohráva.

Zajtrajšok sa postará sám o seba.
A predsa sa neviem odomknúť.

Aspoň jeden

Z dozretých klasov
vytrhli podstatu.
Cez pláne rúti sa chvíľa,
celá čierna, s erbom diabla.
V klasoch už nieto obsahu,
ktorý by vzdoroval.

Z oblohy prší
lacná manna do spádu.
Plánou sa náhli jeden bez erbu.
Snád' naňho neplatí večná kľatba.
Klasy sa sklátili do prachu.
Kto im navráti vznešenosť cieľa?
Kto sa pre ne pravdy dovolá?

Regina Sampori...

Čistota
do prostoty odetá...
Krása
bez ozdôb...

Vystreté ruky
v nich srdce
roztopené v Slove
čo na počiatku bolo...

Všade navôkol
ohromné ticho
...načúva
čakajúc na „nové“...

Rozliata radosť
z prázdneho hrobu
z prázdnych rúk
voniasť Paschou....

Pevnejšia než Skala!
Všetko dala...
len láska jej patrí
a Slovo v objatí...

...aby sa nevesta
pripravila,
keď svadba Baránka
nadijde!

- napísané ako vyznanie P. Márii, pri pohľade na sochu zo samporského kláštora

Modlitba srdcom

Otče náš,
ktorý v nebesiach si...

Pod krídlami tvojich anjelov
hľadajúc štipku seba
kážeš nám
len sa nebáť
o pomoc prosiť
svoj osud
jemu do rúk vložiť
prikázania Božie zachovávať
svedomiu
zrkadlo nastavovať
denne sa doňho dívať

dobro

lásku

pravdu

rozosiť

úsmevom
krášliť tvár...

*

Božia láska
príde
si pre nás
z neba
dar.

JURINOVA
JESEŇ
2015

PRÓZA

... a odkážte Jurajovi ...

Je jesenný októbrový deň, v roku kdesi okolo polovice prvej desaťročnice tohto storočia, tuším dvadsiateho prvého. Autobus spod Dubňa prichádza do mesta, ktoré by sa malo Čadca volať. Postojí na vršku v meste a vypustí von (asi) predposlednú skupinu cestujúcich. Vystúpiť, či nevystúpiť, kladiem si hamletovsky ladenú otázku a ako odpoveď volím istotu – nevystúpiť. Teraz nie, až na nasledujúcej zastávke, tá by mala byť konečnou a z konca je predsa vždy lepší rozhľad na plochu pred sebou.

Konečnou zastávkou autobusu je teraz vlaková stanica. I tak to v modernej dobe býva. Nemýlil som sa. Tak aj bolo. Čo ako by som ďalej chcel ísť, nemohol som. Dve veci mi v tom bránili – autobus ďalej nešiel a ak by aj pokračoval, nemal som na ďalšiu cestu platný cestovný lístok. Napokon – kam by som aj šiel, bol som predsa v celi svojej dnešnej púte. Miesto: Čadca. Podujatie: vyhodnotenie celoslovenskej literárnej súťaže Jurinova jeseň. Pozvali ma, nuž som prišiel. Tak sa patrí.

Keďže som bol v týchto končinách po prvý raz, nedôverčivo som sa obzeral vôkol a utvrdzoval sa, či som správne. Bol som v kysuckej metropole, čo už aj nie pod slamou, to už mi bolo jasné a z priedomia stanice som pátral, ktorou stranou sa pobrať. Tak trochu pudovo som sa vybral tým smerom, kde bol väčší ruch, teda k hlavnej ceste, no tu sa pridala ku mne moja občasná priateľka – dilema. Jej terajšie meritum bolo – kadiaľ ísť. Kto nevie, opýta sa, hovorí istá našská múdrosť a keďže jej prvú časť som už mal naplnenú, zostávalo naplniť aj druhú časť. Bez akýchkoľvek príprav a personálnej selekcie som oslovil najbližšie stojaceho človeka, hoci stál len pootočený ku mne, teda do tváre som mu nevidel.

„Prosím vás, kadiaľ sa dostanem do Kysuckej knižnice?“ položil som na molekuly vzduchu otázku bez oslovenia opýtaného a dodnes netuším, ako vedel, že sa to pýtam jeho. Asi reagoval na hlas, avšak reagoval, otočil sa ku mne a ja som si pri pohľade na neho spresnil, že budem mať do komunikačného činenia s človekom, ktorý asi nemá v občianskom preukaze adresu trvalého bydliska. Ak vôbec ten občiansky preukaz má. Cúvnuť sa však už nedalo. Leda ak zdupkať, no rozhodol som sa pre pokračovanie. Otázka teda zaznela, čakal som na odpoveď. Miesto nej si ma onen muž, lebo takého pohľavia sa zdal byť, premeral, ako by som sa pýtal kadiaľ sa teraz dostanem k Eiffelovej veži.

„A čo tam máte?“ odpovedal na otázku otázkou, lebo i tak sa dá. Usúdil som, že už bolo dosť otázok a treba aj odpovedať. A tak som odpovedal. Stručne, mysliac si, že vzhľadom na sociálne postavenie partnera v rozvíjajúcom sa dialógu, je akákoľvek odpoveď márnením času a energie.

„Akciu.“

„Mulatčák?“ dal doplnujúcu otázku, lebo iné asi nevedel, len pýtať.

„Ani nie“, odvetil som placho, no dal mi červíka do hlavy, v ktorej myslou prebehlo: ozaj, a toto nebude?

„Tak čo teda?“ priložil na pahrebu dialógu otázku a vlastne som ani iné nečakal. Operatívne som sa rozhodol sondážny dialóg urýchliť a ako urýchľovač som vyjaviť pravdu: „Literárnu súťaž Pavla Hrtúsa Jurinu.“

Spýtavo sa na mňa pozrel, zdalo sa, že premýšľa a až po chvíli vyslovil - no čo iné, ako otázku. A nie jednu.

„Jurinu? Pala? A on ešte žije? Lebo ja ho poznám. On je tuším zvérač, či také čosi.“

Ledabolo som pokrčil ramenami, našpúlil ústa a pokorne som odpovedal: „Neviem. Asi nie.“ Tu boli obsiahnuté záporné na všetky ostatné otázky a výpovede. Môj dočasný informátor ma asi veľmi nepočúval a moju odpoveď nezaregistroval, lebo pokračoval: „Aj ja by som sa s ním rád stretol. Už sme sa dlho nevideli. A tiež si lúbi vypiť. No, podte teda, zavediem vás tam,“ ponúkol sa a nečakajúc moju reakciu, pohol sa smerom k mestu. Neveľmi som bol tomuto vývoju naklonený, uvítal by som, ak by cestu popísal, či inak ukázal, ale na výber som nemal. Napokon, ako sa postupne ukázalo, bol to celkom prijateľný spoločník. Novodobou športovou terminológiou povedané – hrateľný. Krátkodobé témy som zavádzal rôznym smerom, zväčša informatívnym, napríklad aká je to rieka, čo je tamto za budovu a podobne. Nezabudol som ani na tuctové, no vďaka počasiu.

Takto kráčajúc sme prišli na jednu z križovatiek čadčianskych ulíc, k vyschnutej či nefunkčnej fontáne, kde seba i mňa pristavil a dal záverečné usmernenie: „Tak tadeto, hore týmto briežkom a už ta dôjdete.“

Podákoval som sa, po vzájomnej dohode som mu dal za odmenu aj menšiu finančnú hotovosť, lebo šeky som pri sebe nemal, reku na prílepšenie, za čo sa zasa on poďakoval. Ani neviem, ako sa volal, neoznámili sme sa, nepredstavili sme sa navzájom. Nuž a o výmene telefónnych čísel nemohlo byť ani chýru ani slychu. Ja mobil (už) nemám a on – pochybujem, že áno.

Rozlúčili sme sa a ja som sa pobral určeným záverečným smerom. Sotva som sa pohol, keď za mnou zakríčal: „Ááá, pozdravujte toho Jurinu. Pala.“

Chcel som oponovať, že ... no on ma predbehol a dodal: „Šak on bude vedieť od koho.“

„Dobre, odovzdám,“ odpovedal som a pokýval som hlavou na znak súhlasu. Pobral som sa rýchlo hore briežkom, aby si nevšimol môj výraz tváre, značiaci rezignáciu.

Nuž, azda pozdrav adresátovi odovzdám, ale ak aj, tak až na onom svete. Pravda, ak sa s ním stretnem v jednom priestore. A druhá vec – kedy. Lebo ja sa na onen svet zatiaľ neponáhľam. Mám tu totiž ešte zopár nesplnených úloh a predsavzatí. Napríklad napísať príspevok do ďalšieho ročníka literárnej súťaže Jurinova jeseň ...

Vítazná prehra

„Tak, chlapi, dnes končíme a uvidíme sa v nedeľu ráno“, povedal tréner svojim zverencom, futbalistom po skončení tréningu a položartom dodal: „A nie že pôjdete v sobotu na muziku, viete, že v nedeľu hráme dôležitý zápas. Patrílo by sa bodovať. Preložili nám ho síce na dopoludnie, ale čo sa dá robiť. Azda sa s tým vyrovnáme.“

Reakciou bola zmes odpovedí, ktorá sa vzájomne premiešavala, ale jej tón, zdalo sa, mal bližšie k súhlasnosti. Miloš si tiež zbalil svoje veci do vaku, ale nevyjadril sa. Vo svojom vnútri vedel, že tento hrací čas, teda nedeľa dopoludnia, mu nevyhovuje, najmä ak treba za súperom cestovať. Rozmýšľal, či sa má vyjsť teraz, alebo neskôr, alebo ... Rozhodol sa, že si všetko ešte nechá v hlave uležať a potom uvidí.

Od tejto chvíle, teda od štvrtka až do soboty večera zamestnávala Milošovu hlavu neľahká dilema. Ísť či nejísť na stretnutie. Uvedomoval si, že ak nepôjde, bude mužstvu chybať, pretože bol jeho špílmachrom, ale súčasne si uvedomoval aj fakt, že sú

v živote aj iné skutočnosti, iné priority, ktoré záhodno uprednostniť. Napokon – akože sa to hovorí? Bez jedného vojaka vojna bude. Či tak nejako.

V nedeľu ráno sa začali futbalisti zhromažďovať pri ihrisku, kde už čakal pristavený autobus. Postupne prichádzali všetci, tmolili sa jednotlivito i po skupinách. Iba jeden chýbal. Čas odchodu sa priblížil a jeho nikde.

„Kde je Miloš? Vie niekto?“ spýtal sa tréner ostatných a v jeho hlase bolo cítiť neistotu i prekvapenie.

„Keďže nik nemal znalosť, ba ani len tušenie, rozhodli, že sa pristavia u neho doma a tam ho vyzdvihnú, možno zaspal. Ba azda ho aj cestou stretnú. Veď nádej umiera posledná. A Miloš ňou nebol. On bol istotou. Vždy bol zodpovedný i spoľahlivý. Ba aj presný. Ale teraz?

Márne pri jeho dome zvonili, nik neotváral, aj zvonenie jeho mobilu končilo informáciou o nedostupnosti volaného.

„Kam mohol ísť?“ kládli si Milošovi priatelia otázku a dajedni ju i polohlasne vyslovili. Úvahy o zlom konci nateraz radšej odháňali z mysli, no iné súce ich nenahrádzali. Keďže čas súril, nasadli do autobusu a odišli bez neho. Sklamaní i nahnevani. Keby bol aspoň niekomu povedal. Dosť ich bolo, o to pokoj, ale bude chýbať. Raz darmo, bol vždy platným hráčom, azda najplatnejším a v dnešnom dôležitom zápase by sa zišiel dvojnásobne.

Stretnutie sa im nevydarilo, prehrali. Ktovie, či na tom mala svoj podiel aj Milošova neúčasť, alebo by takýto výsledok bol aj pri jeho účasti, body nezískali a v konečnom účtovaní im môžu aj chýbať.

Na najbližšom tréningu sa očakávane sršňovito pustili do Miloša.

„Prosím ťa, kde si bol v nedeľu? Prečo si neprišiel na to dôležité stretnutie? Prečo si nikomu nič nepovedal, ak si nemal mienku ísť?“ Otázky sa sypali ani čo by zrno v žatve z kombajnu a Miloš bol v riadnej paľbe. Dohovoril mu aj tréner a rázne, ba zdvihol aj varovný prst ohľadom prípadnej recidívy. Poriadok a disciplína musí byť. Aj u ťažňov tímu. U tých azda zvlášť.

Miloš brilantne vyklúčkoval z labyrintu otázok, podobne ako neraz na ihrisku s loptou. Úplnú pravdu im však nezjavil. Načo aj, považoval to za svoje súkromné tajomstvo. Nie, že by sa bál, či nebudaj hanbil, lež sú situácie, ktoré človek nehodlá klásť na tanier, čo aký je čistý. Toto bola jedna z nich. Miloš si od prvopočiatku bol vedomý, že bude chýbať mužstvu, že sa nesprával veľmi zodpovedne, ale teoreticky mohol chýbať aj z iných, napríklad zdravotných príčin. Tentoraz však príčina jeho absencie mala iný obsah. Bol v kostole, na svätej omši, pretože bola prvá nedeľa. A on si práve vykonával sériu deviatich prvých piatkov, ba čo viac, rozhodol sa ich spojiť aj s prvonedeľným prijímaním Eucharistie. Doteraz to išlo bez problémov, lebo súťažné zápasy bývali popoludní, no akurát túto nedeľu sa obe skutočnosti prelínali. Pretože to už bol ôsmy prvý piatok a teda aj ôsma prvá nedeľa, nechcel túto šnúru prerušiť a keďže inej možnosti nebolo, lebo svätá omša bola v ich malej dedine aj v nedeľu len jedna, oželel futbalové stretnutie, čo aj dôležité a rozhodol sa pre toto riešenie. Uvedomoval si, že jeho mužstvo stretnutie prehralo, no súčasne si uvedomoval aj svoje vnútorné víťazstvo. Bola to akási zmes, ktorá mala rozmanitú príchut'. Nuž, tak veru. Bola to víťazná prehra. Za tú budú „body“ prideľovať inokedy a inde.

Nespútaný Cerberos

Mýtická beštia poslušná len Hádovi, strážiaca hranicu zatratenia. Služba bez odmeny, život bez svetla – to všetko bez jediného slova stenu. Zlyhala len raz, keď ju náruč Héraklova odporúčala do moci Morfea. Inak bdejúca stráži to, čo nie je jej. Tri hlavy, každá za časť trojjedinej ľudskej podstaty, ktorá musí byť uchránená sama pred sebou. Pred návratom k večnému a nemennému zotrvávaniu. Pred zotročením vlastného tela i duše po návrate z Hádovej ríše. Cerberos stráži, aby iskričky zhubnej nádeje nevystúpili na povrch, kde vyvolajú erupcie nadšenia a názorové zemetrasenia. Len preto, aby po chvíli prešľapovali pred prievozníkom a hľadali tie dva prekliate oboly. Možno je beštia len jedna, tolko je však východov z podsvetia. Nie každý je Orfeom, ktorý pri záchrane Euridiky dokáže zahrat' beštii navonok ako aj beštii v sebe. Už len prítomnosť Cerbera ho donúti pozrieť sa cez rameno. Ilúzia sa stráca a cesta na povrch je ešte bolestivejšia, než cesta dole. Z každého odvážlivca, hrdinu nerešpektujúceho posvätné zákony, tu zostalo čosi cenné. Beštia si vytvorila kolekciu strát a nálezov, ku ktorý sa zrejme nikto neprihlási. Nie každý môže byť filatelistom, tak aspoň je tu tá trocha filantropie v geste ako aj na mieste ako je toto.

Duše zosnulých sú zaháňané do Elyzei či Tartaru keď sa chcú pokochať reinkarnáciou. Šesť pozorných očí sleduje ich zámery a veľmi dobre vie čo zamyšľajú, ešte predtým, než sa odhodlajú k činu. Tí návštevníci zvonka, ktorým ešte nezaznela posledná zvonkohra – tí sú nepredvídateľní a preto nebezpeční. Držia sa z dosahu trojhľavej tlamy, ktorú pán uviazal predsa len krátkou reťazou. Jej prácou je strážiť a nie naháňať, hroziť na povrchu či vyžadovať poslušnosť. Jedinou spriaznenou dušou beštie je prievozník. Starý Cháron však toho veľa nenahovorí, skôr škripe a vízga, keď na svojom vratkom pravidle poskytuje lacnú no konečnú vyhladkovú plavbu. Dni, roky ba celé veky sa Cerberovi zlievajú do jediného sledu činností vhodných akurát tak pre ovčiarskeho psa. Hrdina-vlk prikrádajúci sa sem z povrchu je síce problémom, ale polopriehľadné ovce tu dole sa dajú stále pokojne nahnať späť do košiara. Akoby ani nevideli, že ich strážca je k tomuto miestu pripútaný silnejšie než ony samy. Drží ho nielen reťaz, ale najmä prísaha. Cerberos však začína obracať svoj pohľad k sebe. Je tiež samozrejme tým, čo je nutné držať mimo jasného a slnečného povrchu. Je verným, a pokiaľ nie je oklamaný cudzincami, tak aj neomylným strážcom. Tak prečo musí na krku cítiť váhu reťaze a vpaľujúcu sa ťažobu večnej prísahy. On predsa nepotrebuje utekať. Vie, že jeho povinnosťou je stále slúžiť a nikdy vládnúť. Je dôležitou súčasťou celku, ako mu raz povedal jeho pán.

Cerberos sa však nepokojne vrtí a začína zavýjať – kráľovstvo sa otriasa a hegemonia sa rúca. Dost' bolo spútvania, reve Cerberos, ktorý odrazu získava hlas. Končí doba, v ktorej sa všetko delí na pánov a otrokov, kričí ďalej. Jeho obrovské telo lomcuje reťazami až ich nakoniec vytrháva priamo zo základného kameňa celej Hádovej ríše, do ktorej boli zapustené. Kráľovstvo sa rúca a všade lietajú sutiny. Duše mŕtvych kvília a vypudené zo svojich pôvodných viac či menej honosných miest posledného odpočinku sa vystrašene vznášajú. Aj po smrti predsa musí existovať poriadok, tento chaos nemôže nikomu prospieť. Cerberos však nepočúva a vláči za sebou svoje putá na ukážku ako víťazný revolucionár. Nevítajú ho však radostné výkriky a nesprievádza ho nadšená salva do rytmu narýchlo zosynchronizovanej víťaznej hymny. Okolo neho je len zmätok a kvílenie, ktoré sa mu zabadávajú do tela hlbšie než by to dokázali akékoľvek zbrane. Cerberos sa rozhodne, že sa pomstí za svoju porobu, poníženia a nakoniec ja poštvanie tých

naivných polodušných proti svojmu majestátu večného strážcu... teda presnejšie práve oslobodeného ducha planúceho v tele mýtickej obludy. Zbadá utekajúci pár a vrhá sa na neho. Hádes nestihne ani vykriknúť a obrovská laba mu rozorve hrdlo. Z rán mu prýšti priezračná ambrózia. Persefóna kľací pri jeho rozplývajúcom sa tele a preklína deň, kedy jej únosca, manžel a pán vzal beštii do prísahy a obdaroval ju dôverou. Cerberos si nevšíma nadávky ani nárek a sledovaný nespočetnými pohľadmi vystrašených duší, trhá Persefónu na kusy a snaží sa zhltnúť jej ostatky, dokým sa nerozplynú – prvé jedlo revolúcie!

Beštia sa rozhliada na vôkol. Mohla by vládnuť a uzurpovať si celé podzemie pre seba. Bola by strážcom, kráľom i tyranom v jednej osobe. Základy sú však zničené a výstavba by trvala dlho. Beštia už neverí nikomu ani svojim možným služobníkom. Po tom, čo sama učinila, by sa jej žiadna prísaha nezdala dosť posvätná. Rozbieha sa smerom na povrch. Za sebou počuje lavínu výstražných výkrikov a zaprisahávaní. Všetci sa sem dostali z povrchu a snažia sa utekať naspäť smerom k životu. Len ona jediná nikdy nezažila pohľad do slnka, hľadanie trávy či šum mora. Teraz si to vynahradí. Zrazu ju však zastavuje prudké trhnutie. Cerberos sa prekvapene otáča a zrazu vidí, že všetky tie maloverné duše odrazu s obrovskou vôľou ťahajú za jeden povraz, presnejšie za jednu reťaz. Cerberos skuvíňa, keď zisťuje, že z tých, ktorých sám strážil, sa stali strážcovia. Nechápe, prečo to robia. Musí ísť o zlomyseľnosť alebo pomstu. Bez jeho prítomnosti im už nikto nebude brániť v ničom. On je osloboditeľ, vivat la... obruč pripevnená k reťazi sa mu ako cvičný obojek zadiera do krku. Cerberos nevedel, že v tých kvíliacich a ho-rekujúcich esenciách je ešte toľko sily a vzdoru. On je však strážca-osloboditeľ – jeho moc ich musí zákonite prevyšovať. Cerberos napína svaly a pomaly sa posúva vpred. Celé miliardy polopriehľadných prekrývajúcich sa postáv však zvierajú reťaz na druhom konci. Proletariát podsvetia sa zdá byť neúprosný. Reťaz však ukula božská moc, ktorej sa beštia vzoprela a oslabila ju svojím vzdorom. Súboj je síce vyrovnaný, no tam, kde nezlyhá vôľa, tak činí nástroj. Reťaz sa trhá a Cerberos vybieha na svetlo sveta. V okamihu ako prvé lúče slnka spočinú na jeho koži, pocíti ohromnú agóniu a vzplanie. Príšera s revom beží a rúca všetko naokolo. Celý svet mýtických právd horí s ňou. Podzemie sa rumí a stráca sa v závoji prachu náhleho skepticizmu. Netvor sa oslobodil, no obetoval svoju podobu, ktorá bola zviazaná s minulým poriadkom. Ostal len duch posadnutý bolesťou a túžbou po oslobodení. Bez veľkého a hrozivého tela, ktorý mu poskytl teraz už bezmocní bohovia sa stal odrazu služobníkom ďalších bytostí. Boli zvláštne – podobné ako tie v Hádovej ríši, ibaže menej priehľadné a akosi viac... cieľavedomé. Každá z nich si urvala kúsok Cerbera a prežívajúc toto sústo vo svojej každodennej existencii, sa začala pomaly meniť. Cerberos bol kedysi váženým strážcom strateného veku, teraz sa však stal nespokojným a podlým sluhom bytostí, ktoré sa vďaka jeho pomoci postavili samotným bohom, ba vlastne ich začali činiť zo samých seba. Cerberos už nemal telo, no neviditeľné reťaze, ktoré ho v tejto chvíli spútavajú s tepom srdca tých zvláštnych bytostí, nedokáže rozorvať. A preto ich musí postupne napádať k tomu, aby mu dali moc na základe posvätných prísahy, že všetko bude činiť len podľa ich vôle. Až potom sa pre opätovne a ešte silnejšie spútanú beštii objaví východisko. Možnosť byť slobodná a nespútaná. Po jednej krvavej revolúcii už nebude taká zmätená z obetí, medzi ktorými bude aj prominent Svetonázor. Veď poskytuje neoceniteľné služby, podobne ako Prométheus, ktorý bol aj navzdory vôli bohov oslobodený. Prečo to nemôže byť podobné aj s Cerberom? Alebo by sme skôr mohli povedať cerebrom? Časť beštie si vzápätí uvedomuje, že jej zajatie má dobrý dôvod. Pokiaľ slúži, je užitočná, ale bez nadvlády vôle a morálky, sa stáva nástrojom utrpenia a deštrukcie. Je otázkou, kto bude zviazať v rukách kovovej opraty beštiálneho Rozumu, keď sa nabudúce pokúsi oslobodiť?

Rekviem za molu

Každú sekundu sa vo svete zbaví záťaže tela niekoľko duší. Nepocítujeme tento okamih ako vzácny či jedinečný zväčša preto, že sa nás to priamo netýka. O niečo citlivejšie reagujeme, ak je spirituálny renegát zodpovedný za náš smútok, pretože sa dotkol niekoho blízkeho. Putujúce duše nikdy nehovoria o svojich plánoch ani o celi svojej cesty. Sú tiché a desivo mlčanlivé keď opúšťajú chladnúcu a rozkladajúcu sa buničinu meniacu sa po pár dňoch na kompost či prach. Snažíme sa zdržovať týchto utečencov a našimi slzami vystavať priehradu ich úniku, ale márne. Možno sme to my, kto sa drží nesprávnej cesty a oni sa nám ju snažia ukázať. To desivé ticho nemusí byť krajinou zatratenia - pokojne sa z toho môže vyklúť svätostánok pokoja. Bez boja a ruchu... bez rúk na ústach, ušiach a očiach.

Transcendentno, ktoré je akýmsi nahliadnutím do kľúčovej diery pokojne putujúcich duší, nás desí svojou neosobnosťou. Každú sekundu, pokiaľ sa nad tým zamyslíme, sa stávame Prievozníkmi pocitu večného zotrvávania a nadzmyslovosti, no súčasne sa v každom okamihu desíme konca tej známej osobnosti formovane do podoby cibulovej šupky. Akoby jej strata znamenala niečo neférové či dokonca beštiálne. Neveríme smrti ani keď prináša dary, pretože ich nedokážeme rozbaľiť hmotnými rukami a poláskat' zmyslami. Každý niekoho stratil a aj v tejto chvíli niekoho stráca. Nemusí to byť nevyhnutne tým, že hranice tvrdohlavej ľudskej zotrvačnosti narazili na prírodné zákony vzniku a zániku. Často je to len zmena - prechod od slobodného pútnika v hmotnom tele, k väzňovi či dozorcovi, ktorý sa nevie dočkať kým nastúpi svoju skutočnú púť.

Cesta k znútenému pútnikovi v každom z nás vedie cez nástrahy konvencie a poplašné systémy (obs)kuriozít v podobe kultúrnych „výdobytkov“. Pútnici radi cestujú naľahko, no pokrok, ten všemocný a zároveň chamtivý turistický sprievodca, na nich nakladá ťažobu zdanlivo neodvratiteľnej povinnosti. Nehmotné bremená predstavujú často omnoho väčšiu záťaž, pretože pútnici sa ich nezbavujú ani vo väzení tela a možno dokonca ani po jeho skaze. Ľudia preto museli vymyslieť akési oázy, v náručí ktorých si môžu pútnici oddýchnuť od nehmotného bremena. Nemohli sa totiž prizerať tomu, ako ich pokračujúce súčasti stonajú pod ťažkým nákladom, ktorý sa im, pochybým, zdal za života ešte ako tak pomerne znesiteľný. Tieto duše pripomínajú mole, ktoré sa motajú okolo sveta vedenia a sebapoznania, ktoré ich priťahuje, no jeho blízkosť je zároveň ich záhubou. Mole majú krátky život, v ktorom sa dostávajú od striedameho hľadania svetelného zdroja k jeho objaveniu. Sú však zaťažené bremenom, ktoré ich núti klesať čoraz hlbšie k oslepujúcej žiare a nakoniec si spáliť krídla a utiekať sa k podstate svojho stvorenia.

Títo temní pútnici nenachádzajú pokoja, pokiaľ sa ich telo nekúpe v žiare, ktorá ho pohltí a znemožní mu naďalej existovať vo svete, ktorý sa zdá byť v porovnaní so žiarou len akýmsi fádny a neurčitým vzťahom obrazov a zmätených pocitov. Na tom, že sa mole utiekajú k žiare, nie je nič zlé. Horšie je ale to, že vo svojom nepochopení si tak skracujú svoju pozemskú púť, ktorá by im dokázala priblížiť ak aj nie podstatu tej podmanivej žiary, tak aspoň nebezpečenstvo jej pohlcujúce moci. Svetlo vyniká práve preto, že sa na neho pozeráme z čierno-čiernej tmy, v ktorej nám poskytuje nádej a ukazuje cestu. Môžeme sa do neho ponárať svojím duchom a myslou, ale keď podriadime jeho moci celé telo, moľa našej osobnosti zotlie skôr, než si stihneme uvedomiť, čo sa vlastne stalo. Byť temným pútnikom a odopierať si bezprostredné ponorenie sa do toho

transcendentného zážitku, spolu súvisí a vôbec to nie je nič hanlivé, práve naopak. Čím dlhšie sa dokáže moľa udržať z bezprostredného dosahu spaľujúcej žiary, tým dlhšie si môže vychutnávať svetlo a teplo, ktoré bolo taktiež pri jej stvorení. V tejto chvíli sa stáva súčasťou zretazenia minulých generácií svojho druhu, ktorí hľadali do svetla, bez ohľadu na to, či odolali alebo podľahli.

Samozrejme, existujú aj odpadlíci, ktorí sa od svetla vzdalia, ale nie je to tým, že by ich nepriťahovalo, práve naopak. Hľadajú ľahšiu cestu – skratku – aby sa mohli priblížiť k tej zosobnenej priazni, ktorej dotyk je pre existenciu smrteľný. Vo svojom tvrdohlavom zápase a hľadaní „priamej“ cesty sa však vzdalujú, až nakoniec vidia svetelný bod len ako malé blikanie v diaľke temného tunela. Ich strach z toho, že sa im z očí stratí úplne, podnecuje tieto zúfalé moly k ešte väčšiemu vypätiu síl, ktoré ich vzdaluje od stvoriteľského svetla a tepla. V zúfalstve zachádzajú až tak ďaleko, že potácajú sa temnotou, ktorá sa stáva súčasťou ich existencie, prekážajú iným moliam v lete. Nevedno či z pýchy, závisti či tvrdohlavosti, ale títo vystrašení temní pútnici už nedokážu bez pomoci iných nájsť cestu. Pre ostatné moly je to nepochopiteľné – veď stačí letieť za žiarou a potom jej prejaviť dostatok úcty na to, aby sa ju nesnažili pohltiť. Ich druhovia, ktorí sa snažili nájsť ľahšiu, rýchlejšiu a predovšetkým zaručenú cestu však strácajú vnútorný zrak a nakoniec aj vôľu. Nevidia svetlo, ktoré im svieti na cestu – jeho prirodzenosťou je neustále žiariť a svojim večným plameňom poskytovať nádej, spásu a možnosť vykúpenia.

Najzaslužnejší z temných pútnikov sú tí, ktorí dokážu odolať hrejivému dotyku večnej žiary na svojich krídlach a vrátiť sa do hustnúcej temnoty, aby pomohli svojím druhom. Vedia, že ich úspech nie je zaručený, ale pritom cítia, že ich konanie je správne. Mnohých z nich sa v prehľbujúcej temnote zmocňujú pochybnosti a namiesto záchrancov sa stávajú tými, ktorých treba zachrániť. Tak či onak, temnotou sa rozliehajúci rekviem, ktorý je súčasne spomienkou na stratu schopnosti vidieť svetlo a cítiť teplo, je v tomto prípade úplne na mieste...

Aktovka

Pohodená na pôjde, zaprášená, schovaná medzi nepotrebným haraburdím. So striebornou sponou, sťa by okom smutným, pozerá na mňa z kúta. Moja školská aktovka.

Sadnúť si pod strechu na trám, beriem ju do náručia, ako starú priateľku. Kúpili mi ju v lete.

Voňala novotou. Jej vôňa naplňala moje srdce radosťou a očakávaním niečoho nového. Keď som potom v jeseni kráčala hore kopcom do školy, hompálajúc ju na chrbte a preskakujúc potôčik pred slimákov, závidela som malým deťom, ktoré sa v ňom bezstarostne plačali a - nemuseli do školy.

Písanie, čítanie, počty, kreslenie. Prvé učebné predmety.

Môj výkres visí na výstave.

„Pozrite sa deti, ten obrázok je síce pekný, len kvietky na ňom sú väčšie ako sám domček.“

Deti sa smejú. Ako mám vysvetliť učiteľke, že pre mňa sú margarétky a zvončeky dôležitejšie ako dom.

Domy tvoria ľudia a kvietky Pán Boh.

V škole mi uväzujú pioniersku šatku a rozprávajú o Stalinovi. Doma nám stará mama číta rozprávky, prv ako sa pomodlíme desiatok ruženca pred spaním.

Kňaz, ktorý ma pripravuje na prvé sväté sa volá Ignác Sliva. Hodina náboženstva je i príležitosť vyžalovať sa mu: „Pán farár, a nám v škole zakazujú zdravieť sa pochválený buď Pán Ježiš Kristus. Teraz sa musíme zdravieť práci česť!“

„Ja si myslím, že česť patrí hlavne človeku. Človeku, ktorý čestne pracuje. Ale keď ti kážu zdravieť sa práci česť, tak sa pozdrav práci česť.“

„A my musíme teraz nosiť pionierske šatky všade, aj do kostola.“

„Keď ti kážu nosiť pioniersku šatku, tak ju nos. Pre mňa – za mňa, aj takú veľkú, čo ti bude až po zem. Ale do kostola príd.“

Pochopila som: Dajte cisárovi, čo je cisárovo a Bohu, čo je Božie.

„A nám v škole hovorili, akí sú kňazi zlí. Posväcovali vojakov a zbrane, ktorými išli vo vojne zabíjať ľudí.“

„Neposväcovali zbrane. Tak ako dáva rodič požehnanie svojmu dieťaťu, ktoré sa chystá na dlhú a nebezpečnú cestu, tak i kňaz, duchovný otec, žehná vojakov a vyprosuje im milosť a ochranu Božiu, lebo ved' idú na smrť.“

„A nám hovoria, že Boh neexistuje. A človek pochádza z opice!“

„A z čoho by povstal tento nádherný svet? A prečo sa i teraz nevyvíjajú z opíc ľudia? Pán Boh stvoril zvieratá. Každé podľa svojho druhu. Nakoniec stvoril človeka. Aj tomu najmenšiemu mravčekovi sa máš vystúpiť z cesty, lebo bol skôr stvorený ako ty.“

Také boli naše prvé filozofické rozpravy.

Ak išlo o vierovyznanie, stáli sme hrdó za svojím presvedčením. Najhoršie bolo, keď sme na dejepise preberali Husitské hnutie. Spolužiak Igor Budaj, mávajúc mi pred nosom učebnicou, vykrikol: - Vidíte katolíci, čo ste spôsobili v našej vlasti? Rozkolníctvo! Vojny!

Keď sme išli z hodiny náboženstva, zoskupení okolo nášho pána farára, z kopca sa ozvalo: „Katolík, katolík, postav sa na stolík!“

To evanjelické deti demonštrovali svoju náboženskú príslušnosť. A Ivan Penčík, najväčší loptoš v dedine sa spustil na sánkach, vrazil do nás, ako sme boli v kľbku

okolo pána farára, takže sme všetci popadali a chvíľu sme sa viezli dolu briežkom na saniach. Pod kopcom sme sa oprášili a zdola zakričali: „Luterán, luterán, postav sa ku dverám.“

„Ale to sa nepatrí,“ - napomínal nás kňaz.

„Pán Boh je len jeden a raz bude i jeden ovčinec a jeden pastier.“

Z dialky, dôstojne, pomaly krokom, kráčaľ na hodinu náboženstva evanjelický pán farár. Obaja kňazi si priateľsky podali ruky.

Doma sme často počúvali o veľkom utrpení kňazov. Boli to päťdesiate roky. Šikujúc svojho milovaného pána farára dolu dedinou, obávajúc sa o jeho bezpečnosť, štebotali sme mu ako také vtáčatá a kládli mu prostoduché otázky.

„Tie deti visia na vás, ako stravec hrozna. Prihovára sa nám ženička, ktorú cestou stretávame. Keď sme sa uistili, že je pán farár v bezpečí svojej fary, vracali sme sa úzkym chodníčkom domov. Snehu bolo toľko, že nám iba brmbolce na čiapkach bolo vidno spoza snehových závejov.“

Koncom jari sme mali prvé sväté prijímanie. To bola veľká udalosť v dedine. Šili sa šaty, piekli sa koláče, zdobil sa kostol. Slávnosť sme mali i na fare.

Krstná mama mi kúpila striebornú retiazku s krížikom. Pocit šťastia a bezpečnosti zaplavil moju dušu.

V ťažkých a neistých časoch držal ochrannú ruku nad nami náš milovaný kňaz. Vstúpil nám do naivného detského srdiečka pevnú vieru a lásku k Bohu. Otesával naše jednoduché dedinské duše. Svoj život dožil v Hronskom Beňadiku. Nech ho oslávi pán.

A moja aktovka? Sprevádzala ma po ďalšie roky môjho školského života. Keď som na záver štúdia mala napísať slohovú úlohu na tému „Môj svetonázor“ a to už boli sedemdesiate roky, roky ťažkej konsolidácie napísala som len tri vety:

„Mňa moji rodičia vychovávali k pracovitosti, úcte k ľuďom, láske k pánu Bohu.

To je môj svetonázor.

A ten nikdy nezmením.“

Triedny profesor potom prišiel za mnou s obavou, že ho vyhodia zo strany, keď to prečíta na schôdzky.

„Čo ti to popísala? Koho chlieb ješ, toho pieseň spievaj! A napíšeš to, čo ti ja nadiktujem, dostaneš sa na výšku bez prijímacích skúšok.“

„Ja nezapriem Pána Boha“, povedala som.

Nahnevany profesor mi odpovedal prudkým buchnutím dverí na triede. Pochopila som, že mi zabuchol i dvere na vysokú školu. Aktovku som pokorne odložila medzi nepotrebné haraburdie.

Teraz, spomínajúc, uvedomujem si, že ani mňa Pán Boh nikdy nezaprel. Nech sa mi stalo čokoľvek: zrada, intrigy, podrazy – On bol vždy na mojej strane.

V každej šlamastike mi podal pomocnú ruku.

Po líci mi steká slza dojatia a vďačnosti.

Zdá sa mi to? Akoby sa zarosilo oko – spona i na mojej aktovke. S láskou ju pohladkám, stierajúc prach spomienok.

Za oknom sa hora farbí do zlatista, je jeseň a deti zas idú školy.

SLOVENSKO, naša milovaná vlasť

Sväté Písmo začína slovami: „Na počiatku Boh stvoril nebo a zem“ (Gn 1,1) - „Boreašis borea Elojhim es hašomajim voes hoorec“.

Prvé slová prekladu svätého Písma na Slovensku v staroslovenčine začínajú Jánovým Evanjeliom o Slove: „Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u B-ha a to Slovo bolo B-h“ (Jn 1,1). „ISKONI BE SLOVE...“

Svätí bratia Konštantín a Metod napísali slová našim predkom v ich vlastnej reči o večnom Slove, ktoré ich hlboko zasiahlo a voviedlo do podivuhodného svetla poznania Pravdy, Cesty a Života.

A naši otcovia prosili svätých bratov:

„Hovorte nám v našich slovách o Slove, Boží mužovia. My sme poznali a uverili, že Ježiš je Mesiáš, Syn Boží.“

„Amen. Hovoríme vám slová vo vašej reči, v ktorej vám bolo zjavené B-žie vte-lené Slovo,“ tak pravdepodobne začínali svätí bratia homíliu k našim predkom.

Solúnski bratia ohlasovali radostnú zvesť Evanjeliom o večnom Slove v zemi Slova. Na Slovensku.

Slovensko, krajina, kde sa rozprávalo po slovensky.

Tu, na tomto území, bolo potom napísaných veľa krásnych kníh, básnických, filozofických i teologických.

Tu, na tomto území, ctihodní mužovia napísali nádherné a vznešené literárne diela.

Tu, na tomto území, sa narodili ušlachtilí mužovia plní Ducha Pánovho, aby potom v iných krajinách šírili kultúru lásky a porozumenia, pozdvihovali myseľ človeka a prinášali ovocie svojho talentu, geniality ľudského umu.

Slovensko, genius loci pre mnohých.

Tu bolo napísané najrozsiahlejšie básnické dielo v hexametroch, prvé voľné verše v novoveku a najkrajší sonet v slovanskej literatúre.

Tu vznikli najkrajšie ľudové piesne v novoveku.

Bôľno-krásne znie slovenčina v piesňach ľudí tejto zeme.

Tu bolo napísaných veľa skvostných diel tiež v rôznych jazykoch.

Ale najviac v slovenčine.

Slovenčinu si vážilo a milovalo mnoho vynikajúcich mužov a žien i z iných národov.

A predsa sa po stáročiach prihodilo, že z počtu svojich sa v spurnej vzdorovitosti oboril na mladú čistú dievčinu zlou slinou istý Jankovatý a toť Lajoščacko.

Verná a statočná družina Ľudevítov, Janičkov, Tonkov, Andrejkov a Paľkov a ďalších úprimne oddaných slovenčine vlastnými rukami odvážne umyli tvár i rúcho, učesali vlásky a vypravdali na cestu tú podivuhodnú krásavicu, Zuzanku Hraškovie.

Oni pred stáročiami predstavili svetu slovenčinu v nádhernom sobášnom ode-ve Pánovej mladuchy.

Známy český básnik Julius Zeyer vyznáva: „Ach, ta slovenčina, krásná řeč, to vím / ta jazykem věru není světovým / jestliže však anděl v nebi zpěvem Bohu vděčí / nesmí on mu jinak zpívat než slovenskou řečí.“

Sám Jaroslav Seifert, svetoznámy český básnik a nositeľ Nobelovej ceny, krátko pred svojím odchodom do večnosti spomína, že pri preklade Velpiesne do češtiny roku

1957 používal hebrejsko-slovenský slovník.

Práve slovenčina v čase svojho rozkvetu bola tou rečou spevu jednoduchých pastierov a roľníkov, ako bola pre dieťky Izraela ich rodná reč Ivorijs v dobách vzniku Velpiesne lásky.

Ľudové piesne obyvateľov Zeme slova znejú v slovenčine čarokrásne.

Ako myšlienky zamerané na slávu a chválu Stvoriteľa a jeho skutkov sú zjavené Izraelu v Božích slovách svätého Písma, tak túžby srdc nábožných duší tejto krajiny komunikujú s ľudskými bratmi v zhmotnenej forme slov, veršov, piesní a balád.

Slovo v slovenčine chápe rozum a cíti ľudské srdce ako signál signálov Vesmíru. Komunikácia v slovenčine napomáha človeku v hľadaní B-žej tváre a vedie duchovnú dušu ľudskej bytosti do obdivuhodného svetla poznávania Nekonečného Bytia.

Všetky európske národy z úcty k svojmu dedičstvu si vážia hrdinské, patriarchálne diela, ktoré boli ako prvé napísané v ich národnej reči.

Prvé dielo napísané pred tisícročím v prvej spisovnej slovenčine však bola oslava Vteleného večného Slova.

Slovo o Slove.

Preto táto zem dostala názov Zem Slova, Slovensko.

V okolitých územiach sa usadzovali národné spoločenstvá, ktoré svojmu územiu dávali názvy podľa mien svojich kmeňov a vodcov, alebo svoju krajinu pomenovali podľa výrazných charakteristík okolitej prírody.

Naši predkovia však zem, svoju vlasť, kde žili a požehnávali ju modlitbou, svojou krvou a potom, pomenovali podľa duchovného dedičstva zjaveného Večným Slovom.

Zem Slova.

Takto v skrytosti sa naši predkovia prihovárajú nám súčasníkom, že ako nový Izrael sa stali učeníkmi Pána Ježiša a prijali Dobrú zvesť – Evanjelium – ako nové posolstvo spásy Vteleného večného Slova.

„My sme Sloveni,“ hrdso sa hlásili k svojej krajine a k viere, ktorú prijali.

Odkázali nám, svojim potomkom, že uverili v meno Pána Ježiša, ktorý je Mesiáš.

Posolstvo lásky, ktoré sa k nám ozýva cez tisícročia v Zemi Slova.

Sväté a trvalé dedičstvo.

Tolká koncentrácia vynikajúcich osobností, majstrov slova, akú nachádzame na malom Slovensku, nebola pozorovaná v novovekých dejinách nikde inde vo svete (vzhľadom k počtu obyvateľstva, resp. k veľkosti územia).

Patríme v Európe medzi krajiny túžobne očakávajúce slávny príchod Mesiáša s úprimnou dôverou v budúcnosť lepších vecí a radostnou vierou v Hospodina, nášho nebeského Otca, jediného B-ha našich praotcov viery Abraháma, Izáka a Jáкова.

Naša sila bola a je radosť z viery vo vtelené Božie Slovo.

Tu nekráľoval ni cisár ni kráľ, ale ľudské srdcia potešoval Kráľ kráľov a Pán pánov.

Moc Slova si podmaňuje každého, kto vstupuje na toto územie: či tu žije ako rodák alebo prichádza ako pútnik.

Moc Slova každého zasiahne ako obdivuhodná a podmanivá sila a naplňa ho radostným pokojom.

Každý poznáva to úžasné a transcendentálne, plné vesmíru a súčasne bytostne blízko mňa, pri mne, vo mne.

Poznávame Božiu moc.

Poznávame Lásku ako osobné tajomstvo in pectore.

Boží ľud Prvej zmluvy, Izrael, veľmi dobre vie z vlastných skúseností, že všetko môže

stratiť, o všetko ho môže nepriateľ ozbíjať a okradnúť, len nie o duchovné sväté dedičstvo Zjavenia a Vyvolenia.

Z lásky k Pravde je potrebné uchovávať dedičstvo múdrych otcov a slávnych predkov.

Uchovať v srdci ako tichú radosť nám i budúcim.

Chvála Ti Kriste, Kráľ večnej slávy.

Ku „SLOVENSKO“

Tento krátky text som napísal na chválu všetkým verným a oddaným slovenčine a Slovensku, a to pri príležitosti významných výročí vzniku našej spisovnej slovenčiny: 868 – slovenčina schválená pápežom Hadriánom II. ako štvrtý liturgický jazyk; 1798 – prvé novodobé uzákonenie slovenčiny A. Bernolákom; 1843 – definitívne ustanovenie spisovnej slovenčiny Ľ. Štúrom; 10.8.1847 zjednotenie Slovákov dvoch najväčších kresťanských denominácií na novom (Štúrovom) spisovnom jazyku.

Preto tento článok bol v marci r.1990 odovzdaný do rúk šéfredaktora Katolických novín na Kapitulskej 20 v Bratislave. On nadšene sľúbil, že to uverejní. Po troch týždňoch mi článok vrátil, že príspevok neuverejní, pretože podľa nemenovaných odborníkov SAV je názov „Slovensko“ odvodený od slova „sláva.“

Šéfredaktor odmietol povedať mená týchto odborníkov zo SAV.

Som však presvedčený, že tento názor anonymných pracovníkov SAV je neko-rektný. Jednak preto, že v koreni slova SLOVENSKO nie je „a“ ale „E“, a jednak, že pápež v 9. storočí po porade a spolu s cirkevnou hierarchiou sv. Stolicy a po vážnom zhodnotení dôsledkov svojho rozhodnutia, plne schválil preklad sv. Písma v slovenskom jazyku a uznal ho ako plnohodnotný liturgický jazyk popri troch liturgických jazykoch a v porovnaní s nimi.

Pričom naša slovenská krajina nebola vtedy ešte nijako „slávna“, a to ani v literatúre.

Vyžaduje si celého človeka

Do zvonice vyše päťstoročného chrámu už nejaký čas poriadne zateká. Na opravu nie sú peniaze. Farnosť roky upadá. Zvonár Jonáš si počas daždivých dní so sebou berie aj pršíplášť, aby úplne nezmokol. Má už svoj vek. Nechce si privodiť nachladnutie alebo zápal pľúc. V jeho veku by to nemuselo dopadnúť dobre. Žena mu zomrela pred mnohými rokmi počas vojny. Deti nemali. Odvtedy sa už neoženil. Zvonenie je tak jeho celoživotnou láskou, ktorú doteraz nezradil. Ostal jej verný, aj keď ho časovo obmedzuje a diktuje mu podobu jeho sviatočných i všedných dní. Za tie roky si už zvykol na časový rozvrh dňa, kde zvonárske minúty majú svoje čestné miesto ako vzácní hostia, pri ktorých mrhanie prílišným obskakovaním nemožno pokladať za stratu času.

Zvonár zo zatekajúcej veže sa venuje ručnému poháňaniu ťažkých a takmer nezničiteľných zvonov od mladých čias, kedy v tomto váženom a rešpektovanom remesle vystriedal svojho chorľavého otca. Ten mu na smrteľnej posteli nakázal, aby sa o zvony staral s láskou a nie iba z donútenia. Jonáš plní otcove slová po celý život. Keď treba vyzváňať za zomrelého, tak vyzvára predpísaných pätnásť minút. Za tú chvíľu sa stihne zavše pomodliť celý ruženec. Očití svedkovia, zväčša turisti, ktorí sa sem-tam zatúlajú aj do zvonice, to môžu iba potvrdiť.

Zvony ťahá už vyše sedemdesiat rokov. Vyzváňal na pohreboch viacerých svojich rovesníkov. Naposledy minulú stredu, keď odišiel na večnosť jeho spolužiak Vendelín. Práve Vendel, ako ho volali od detstva, bol s Jonášom nerozlučný kamarát. Často Jonášovi prízvukoval: „A na pohrebe mi poriadne vyzváňaj, nie že to len tak odbavíš leda bolo. Ja ťa budem sledovať, ak mi Pánbožko povolí.“ Jonáš sa vždy nad týmito rečami ako inak pousmial a Vendelovi sľúbil, že bude zvoniť akoby mal tridsať. „Zazvoním tak silno, že to bude počuť až do neba, lebo verím, že sa tam dostaneš.“ „Len si rob srandy, aj teba to čaká,“ zakaždým dodal Vendel so zvláštnou zmesou smútku i radosti v hlase. Jonáš si je vedomý toho, že čas sa nedá zastaviť. Čoraz častejšie uvažuje o neodvratnom príchode smrti. Ale ešte aj v deväťdesiatke dokáže rozozvučať svojimi zvonmi úžasnú melódiu a na jeho zvonení nebadať ťažobu vyššieho veku. Zvony ho poslúchajú a v jeho rukách sa cítia ako v otcovskom náručí. Nepredbiehajú sa a s pokorou čakajú na svoju chvíľu. Jonáš si ich vycvičil ako levy v cirkusovej aréne, ktoré dokážu rozpoznáť čas svojho predstavenia.

Rokmi sa, bohužiaľ, aj jeho remeslo stáva nemoderné, zaostalé, nepotrebné. Okolité dediny už dávno prešli na elektrifikovaný pohon zvonov. Z rôznych dôvodov. Jedným z najčastejších bola absencia nových zvonárov, ktorí by sa chopili zväčša rodinnej tradície. Zvonenie je skutočne povolaním. Vyžaduje si celého človeka, vyžaduje obeť i sebazápor. Jonáš by o tom vedel hovoriť celé hodiny. Ani on nemá potomka, ktorému by zveril svoje zvony. Stúpajúc do zvonice si nie raz ťažká: „Ktože ma nahradí? Kto bude ďalej viesť a vychovávať moje zvony?“ S prvým ťahom zvonov sa jeho ponosy načas strácajú a on vkladá do svojich modlitieb aj prosbu za spoľahlivého a pokorného nástupcu svojho remesla.

„Pane, prosím Ťa, pošli mi dôstojného nástupcu, tichého, pokorného a láskavého, ktorý tu bude ťahať zvony za mňa,“ modlieva sa často pri svojich milovaných zvonoch. Tak rád

by si už vydýchol. Aj sa mu prednedávnom ktorýsi mladík z dediny ponúkal, že to vyskúša, ale po troch dňoch sa už neobjavil. Darmo, zvonenie si vyžaduje celého človeka. Jonáš to vie veľmi dobre. Bude zvoniť asi až do smrti. Možno padne mŕtvy tam, v objatí svojich milovaných zvonov. V melódii, ktorá pod jeho rukami denne rastie a mohutnie.

Ľudmila Zimmermannová

Topoľčany

Moja

Každý z nás potrebuje raz za čas chvíľku, keď je sám a rozmýšľa. Nad tým, čo bolo, čo je, čo bude. Čo by bolo, ak by bolo. Chvíľku, keď má pocit, že čas sa zastaví a v jeho vlastnom svete, v jeho svätyni plynie iný.... večný.

Sedím na drevenom tráme starého mosta a počúvam hypnotizujúci hlas cvrčka, ktorý ako sa zdá, sa ozýva z veľkej diaľky, no v skutočnosti sa môže autor tejto sonatiny nachádzať aj v mojej blízkosti. Podo mnou zurčiaca rieka, sa k nemu pomaly pridá, čím upúta moju pozornosť. Opäť na seba však upozornia cvrčkovia, ktorý sa ozývajú zo všetkých strán. Prenikavý, rytmicky krátky zvuk z jednej strany a tichý, rytmicky dlhý z druhej ma zhltnú. Jedna strana hrá o dušu nekonečné staccato, z času na čas zrýchluje aj spomaľuje, druhá potichučky s bravúrne zvládnutou technikou, o ktorej ja môžem pri hre na flaute iba snívať, a citom hladko trilluje nezabúdajúc ani na agogiku. Zvýrazňuje a niekedy až skrýva svoje dielo pred ľudskými ušami, na úkor svojho spoluhráča.

Priviniem si k sebe lepšie vyťahnutý sveter, čo pravdepodobne nosila ešte moja mamina, no momentálne je to to najteplejšie, čo mám. Nikto nečakal, že v strede augusta sa tak ochladí. Aj tak sa studenému vetru podarí predať sa cez očka háčkovaného svetra.

V náručí mi pristane zožltnutý list. Zdvihnem ho k oblohe a cez dieru v jeho štruktúre mi časť tváre osvieti zapadajúce slnko. Pustím list na zem a pozriem sa na scenériu predou mnou. Slnko sýtej oranžovej farby posúvajúce sa po oblohe sa pomaly skrýva za vrcholky hôr a jeho svetelný lúč osvetľuje cestu predou mnou, po ktorej len raz za čas prejde nejaké auto. Posledný krát dnes sa ukáže. Kým sa však stihnem očarená spamätať a vytriahnuť telefón z vrečka bundy, aby som si to odfotila, slnko sa skryje.

Udychčaná došliapem posledné otočky pedálmi na bicykli a ako malé dieťa sa pustím z kopca dole. Už len to ubrzdiť, aby som nenabrala kanál ako naposledy. Alebo dnes pre zmenu bránu.

Po úspešnom zabrzdení, tackajúc sa s bicyklom v jednej ruke a druhou otvárajúc ťažkú bránu, prejdem do areálu kaštiela, ktorý mi po dvoch mesiacoch je viac, ako len prácou. Úprimne, prirástlo mi to tu k srdcu.

Našla som v ňom kúsok seba, veď aj môj pradedo tu raz dávno pracoval, našla som v ňom kúsok histórie, plné knižnice kníh v suteréne mi však budú záhadou asi navždy, našla som v ňom priateľov, s ktorými si aj napriek malej nárečovej bariére výborne rozumieme.

„Veď ty sa tu raz vrátiš!“ podotkol nedávno dedko pri rozlúčkovej opekačke, keď sme sedeli pri ohni.

Pukotajúci oheň na záhrade pod kaštieľom už len mierne osvetľuje hlbokú tmú a tóny hudby z CD Nedvědovcov, ktoré niekto niekde vyhrabal, valiacej sa z reprákov, našťastie ešte stojacich na vale, prerušujú nočné ticho, ale iba tak, aby sme nezбудili hostí spiacich nad nami v kaštieli, a všetci sa mierne hýbeme v rytme. Staršie ročníky aj potichu spievajú... teda skôr nahlas, ako potichu.

V tom ohni vidím celý bláznivý deň, ale hlavne to, že sa mi to tu páči. Prostredie, ľudia... hlavne ľudia. Ako sprostá sa usmejem do toho ohňa a potom na nich.

„Dobrý deň!“ pootvorím dvere recepcie a pozdravím vedúcu. Reflexívne už prejdem k dverám na moje pracovisko a posledný krát sa ponorím do ticha.

Krúživým pohybom začnem leštiť posledný umytý pohár a pre kontrolu ho ešte zdvihnem proti slnku. Zapadajúce slnko v tom momente opíše siluetu môjho tela a jeho lúč začne dopadať na všetky poleštené poháre. Ako inak vyzerá z tohto miesta, no aj tak mi pripomenie zážitok spreď dvoch rokov.

Asi sa tam zastavím.

Možno sa aj čas zastaví. Tak ako kedysi.

Jana Štrbová
Ružomberok

Cesta k srdcu (úryvok)

„Počúvaj, budú ducháče u jedných sestier, nechcela by si ísť?“ spýtala sa Táňa Kristíny po mládežke, keď kecali pred kostolom a nejako sa im nechcelo odísť.

„No... neviem, ako... do kostola rada zájdem, ale do kláštora? Čo tam budeme robiť? A ako dlho tam budeme? Musela by som sa spýtať našich a už ich počujem. Nebudú nadšení,“ vykrúcala sa Kristína.

Kristína prikvitla do kostola len nedávno. Kedysi tam aj chodila, no to bola ešte krpec. Potom... nejako nebolo koho, kto by ju tam poslal alebo šiel s ňou a aby sa tam sama trepala dobrovoľne? Tak to teda nie. Z detských topánočiek však už vyrástla. Druhým rokom navštevuje gympeľ. Štátny. Našla si tam celkom fajn partiu, ktorá voľný čas netrávi v krčmách a rôznych pochybných prefajčených podnikoch, ale radšej sa vyberú niekam na túru spoznávať krásy Slovenska, hlavne Vysoké Tatry. Je tam úplne iný vzduch ako v ich meste s fabrikou, ktorá je povestná svojím smradom a všetci si už vopred zatvárajú okienka na autách, autobusoch či čomkoľvek, na čom prichádzajú do mesta. Okrem čistého vzduchu je v Tatrách krásna príroda, ktorú sa ešte celkom nepodarilo turistom poškvŕniť odpadkami, predajnými stánkami a fastfoodmi na každom rohu. A hoci sa tam ľudkov z rôznych kútov sveta hemží dosť, nie je to až také kritické, aby ste si nenašli chodníček alebo nejaké tiché zákutie, kde by si ste si mohli užívať tú krásu. S partiou sa netrepú vždy až do Tatier, aj vo svojom okolí majú kopcov a dolín

so žblnkotajúcimi bystrinami neúrekom. Keď im to čas dovolí a rodičia tiež, vyberú sa niekde takto „do preč“. Má to svoje výhody. Baby ich vidia predovšetkým v tom, že zhodia nejaké to kilečko a nemusia platiť ťažké prachy vo fitku a chalani od prírody akosi neobsedia a stále by čosi robili. Z počítačových hier už vyrástli a o tie dve telocvične, ktoré v meste majú je bitka, takže dostať sa tam a zahrať si futbal či florbal nie je vždy možné. Majú aj jedno ihrisko, ale tam trénujú profici, takže smola.

Jednou z tejto partie túlajúcou sa za krásami Slovenska je aj Táňa. Je v poslednom ročníku, takže väčšinou sedí nad knihami a poznámkami. Tiež si láme hlavu nad tým, ktorá z vysokých škôl by bola pre ňu najvhodnejšia. Hlavu na matiku, fyziku a chémiu nemá, to radšej prírodné vedy, ale aký odbor? Už si neraz prešla internetové stránky možných vysokých škôl, žiadna ju však až tak neoslovila, aby si povedala: To je ono, toto chcem robiť. Tak hľadá ďalej. Práve Táňa priviedla Kristínu do kostola, nechtiac samozrejme. Kristína sa chcela s ňou ísť v piatok večer niekam prejsť, ale Táňa ju stopla, že už niečo má. Vysvitlo, že ide do kostola, na čo Kristína zabudla zavrieť ústa. „Ak chceš, tak poď so mnou,“ pozvala ju Táňa a bavila sa na Kristíninom výraze. „Nie ďakujem, nechodím,“ odpovedala. „Tak si vyjdeme inokedy. Čo tak v sobotu večer? Máš niečo?“ navrhla Táňa. „Nie, večer už nič nemám, mohli by sme zbehnúť k priehrade, určite je tam teraz krásne,“ navrhla Kristína. „Ok, tak o piatej na lavičkách, môže byť?“ „Ok, o piatej na lavičkách,“ usmiali sa a rozišli každá do svojej triedy.

V sobotu sa o piatej obe na lavičkách v malom parčíku stretli. Zvítali sa a bez veľkých slov sa pobrali k priehrade. Jeseň bola v plnom prúde. Zmiešaný les hýril pestrými farbami, sem-tam sa ešte ozval nejaký spevák, ale inak tam panovalo upokojujúce ticho. Kráčali okolo priehrady a kecali. O chalanoch, o škole, o fotovcoch, o nespravodlivosti. Táňa konverzáciu zakončila slovami: „Veď ono raz na každého príde, Boh sa postará.“ „Boh?“ spýtala sa Kristína a zarazene pozrela na Táňu, „fakt veríš v Boha?“ „Otvor oči a pozri sa okolo seba. Nevidíš, aké je to všetko nádherné a jedinečné. Skús nájsť dva úplne rovnaké listy, čo nám šuchocú pod nohami. Ťažko nájdeš. Je všade okolo a prihovára sa. Len treba otvoriť oči a srdce,“ nadchla sa Táňa. „To, že je krásne okolo nás a nie sú dva rovnaké listy znamená, že Boh existuje?“ pochybovala Kristína. „Ťažko sa to vysvetľuje, to musíš zažiť. Ten, kto raz zažil Boží dotyk, pochopí a uverí. Nie je to také ideálne, ako nám kedysi rozprávala sestrička na náboženstve v tretej triede na základke, to nie, ale Boh je. Ja tomu verím. Teda Jemu verím,“ zakončila Táňa. Nastalo ticho. Kristína spracúvala informácie a Táňa rozmýšľala, ako by najlepšie kamoške vysvetlila, prečo si myslí, že Boh je skutočný. A ešte aký je úžasný. Milujúci. Odpúšťajúci. Verný.

Už sa stmievalo a poriadne ochladilo. Jesenný vetrík pofukoval síce ešte mierne, no už nebol príjemný ako letný vánok. „Mali by sme sa pobrať domov,“ nadhodila Táňa. „Hej, máš pravdu, už je chladno,“ odvetila Kristína a zamierili späť. Keď prišli k parku, Táňa povedala: „Ak chceš, poď so mnou budúci piatok na mládežku. Možno sa ti zapáči alebo pochopíš.“ „Neviem, ešte uvidím. Dám ti vedieť. Zatiaľ sa maj a neže sa uučíš k smrti,“ zavtipkovala Kristína.

Celý týždeň neschádzala Kristíne ponuka z hlavy. Nevedela sa poriadne sústrediť, našťastie do polročného vysvečka bolo ešte ďaleko. Nakoniec sa rozhodla, že za pokus nič nedá a keby sa jej nepáčilo, pokojne odíde. Bude sa tváriť, že jej prišlo zle, keby ľudia po nej pozerali. Vyhľadala Táňu a povedala jej o tom, tá sa strašne potešila a dohodli sa, kde a kedy sa stretnú.

Hoci Kristína nečakala zázraky a bola skôr zvedavá, omša ju nejako veľmi neoslovila. Spev bol celkom dobrý, len to neustále vstávanie a sadanie a kľkanie ju zneisťovalo. Ešteže vedľa sedela Táňa. „Nebolo to až také zlé,“ povedala, keď vyšli z kostola.

Mládež ešte postávala, rozprávali sa, prikvitol aj kňaz a prihovárал sa mladým. Tomu sa Kristína chcela vyhnúť. Čo keď jej bude držať kázeň, že nechodí do kostola a neverí. To teda nie! Povedala Táni: „Ja už radšej pôjdem. Uvidíme sa v škole. Zatiaľ sa maj,“ chcela odísť, no vtedy jej zastal cestu mladý muž v čiernom. „Ma nezraz! Utekáš na rande?“ spýtal sa s úsmevom na tvári. Kristína ostala tak prekvapená, že stratila reč. „Neboj, nehryziem. Iba chlieb a rezne,“ snažil sa odľahčiť mladý kaplán. „Pekné od vás,“ odvetila mu, „nie, neutekám na rande,“ povedala a už naozaj chcela odísť. „Tak pekný večer a maj sa dobre,“ povedal a otočil sa k Táni. Kristína si vydýchla a odišla.

O týždeň šla v piatok znova a postupne si už zvykla, že v piatok večer zájde do kostola, dokonca aj v nedeľu si s Táňou zašli spolu. Cítila sa tam celkom dobre, aj vstávanie a sadanie už zvládala bez problémov. A asi o mesiac takto v piatok sa jej Táňa spýtala, či by nešla na ducháče. Už z rozprávania vedela, čo to je a mladí boli nimi nadšení. Zaskočilo ju to. Ale čo! Za pokus nič nedá a mladá je iba raz, treba aj trochu poskúšať a vypadnúť niekam von. V krajnom prípade môže odtiaľ odísť. Oznamila to rodičom. Otec iba zdvihol obočie a povedal, že jemu je to jedno. Mama mala milión otázok: Kde to bude? Ako dlho tam bude? Stihne aj všetko do školy? Ako tam budú spať? Snáď nie pod holým nebom! Budú mať čo jesť? Čo jej treba? Koľko to stojí? Nieže bude mať problémy. Čo vedela od Táne, to povedala a na zvyšok sa ešte opýta. Veď aj inokedy chodia s partiou von, hocikedy aj skoro na celý víkend a stanujú niekde. Toto je ešte lepšie. Nemusí sa báť. Rozhodlo. Kristína sa onedlho poberie na svoje prvé ducháče do kláštora nejakých sestričiek na východnom Slovensku.

„Tak o tretej na stanici? Super! Teším sa. Hej! Spacák mám. Aj zožiť s perom. Aj papuče. Jasné, že aj keflu s pastou a uterák. Čo si myslíš, že som?! Nehygienik obyčajný? Ok. Tak sa uvidíme. Pa zatiaľ,“ odznali posledné telefonické dohadovačky a Kristína si nachystaný ruksak položila aj so spacákom k dverám. Ešte zavolala mame, že o tretej bude na stanici, znova si vypočula podobné otázky a sadla si. Pozrela na nástenné hodiny v kuchyni. Štvrt' na tri. Ešte má čas. Cesta na stanicu jej netrvá dlhšie ako 15 minút. Nechce tam zbytočne postávať. Lístok si rezervovala už vopred. Bohu vďaka, že študenti nemusia za cestovné vlakom platiť. Aspoň jeden múdry nápad, hoci si to zase odnesú daňoví poplatníci. Nič nie je dokonalé.

Vieš o mne všetko

«Pane, ty ma skúmaš a vieš o mne všetko; ty vieš, či sedím a či stojím. Už zďaleka vnímaš moje myšlienky: či kráčam a či odpočívam, ty ma sleduješ.» /Ž 139/

„Toto znamená modliť sa a spomínať pred Bohom na náš príbeh. Lebo náš príbeh je príbehom jeho lásky k nám“ / Svätý Otec František/

Sviatok všetkých svätých je nádherný sviatok. Predstavovala som si pri svätej omši nespočetné zástupy, ktoré chvália a oslavujú Boha... Muži a ženy všetkých tisícročí, všetci krásni, radostní, jasajúci... Najbližšie pri oltári prenádherná Kráľovná všetkých svätých...

Liturgické modlitby boli dlhé a slávnostné, menoval sa dlhý rad svätých...

Keď bol priestor spomenúť si na svojich blízkych zosnulých, myslela som na svoje prvé dve deti, ktoré nám Pán Boh požehnal, ale ktoré zomreli skôr, než sa mohli narodiť, a ktoré som nemala šťastie vidieť. Bola som vtedy veľmi smutná, myslela som si, že nikdy nebudem mať deti... A keď nám Pán Boh požehnal ďalšie – a narodilo sa živé a zdravé – pozerala som naň ako na zázrak. Všetko malo: ručičky, nožičky, noštek medzi očkami a jazýček v ústokách... Potom prišlo ďalšie a ďalšie – a všetky boli rovnako nádherné a zázračné, každé sme prijali ako Boží dar.

Na tie prvé dve som málokedy myslela, bolo mi ľúto, že ich dušičky sú niekde – podľa vtedajšieho učenia – v predpeklí, niekde, kde „nemôžu dosiahnuť úplnú blaženosť, lebo neboli pokrstené, nezmyl sa im dedičný hriech,ale keďže nemohli spáchať osobný hriech, neboli ani zatratené.“ Také bolo vtedy učenie Cirkvi.

Po rokoch, možno aj desaťročiach, sme viac spoznávali Božie Milosrdenstvo a veľkú Božiu lásku k nám a spoznala som, že aj za tieto deti sa môžeme a máme modliť. Dala som našim deťom mená, hoci neviem, či to boli chlapci alebo dievčatá. Boli takí maličkí, že lekári to nevedeli zistiť.

Prvýkrát som za tieto naše dve detičky prosila aj v dušičkovej oktáve. Prvý deň za dcérku, druhý deň za synčeka.

„Nemajú svoj hrobček, tak im zajtra po svätej omši zapálím sviečku pri hlavnom kríži“, plánovala som si.

Lenže na druhý deň, aj keď bol sviatok Dušičiek, zabudla som si sviečku vziať so sebou. Mrzelo ma to. Budem merať cestu ešte raz. „Ach, Pane, vidíš, aká som nemožná...“

Pred záverečným požehnaním pán kaplán oznámil, že po svätej omši si pred kaplnkou môžeš od animátorov kúpiť sviečku za nenarodené deti... V duchu som zajasala. Ako dobre! Kúpila som sviečku a mohla som ju ísť zapáliť...

Odpustky ďalšieho dušičkového dňa som chcela obetovať za brata, ktorý pred rokom náhle zomrel. Bez toho, aby som naliehala na manžela, vzdala som sa cesty na Oravu, kde bol pochovaný. Viem, že nerád cestuje a naše auto už nie je spoľahlivé.

„Veď pomodliť sa zaňho môžem aj doma. Nebudem vyrábať zbytočné problémy,“ rozhodla som sa.

Pri sviatočnom obede nás vyrušil telefón:

„Mami, nechcela by si ísť s nami na Oravu?“ – pýtala sa dcéra – „nebola som ujovi na pohrebe, tak by sme chceli ísť teraz na jeho hrob“ - vysvetľovala a po mojom okamžitom súhlase dodala: „Do hodiny prídeme po Teba.“

Žasla som nad Božou pozornosťou!

„Svoju túžbu som ani nevyslovila, ani v myšlienkach som ju nesformulovala do prosby, ale Ty, Pane, ktorý vidíš až na dno môjho srdca, Ty si ju zbadal!

Pane, ďakujem Ti, že ma takto sprevádzaš svojou starostlivou pozornosťou a jemne naprávaš moje chyby. Pane, **Ty vieš o mne všetko**, Ty vidíš až na dno môjho srdca, poznáš všetky moje túžby, Ty vieš aj to, čo som chcela, aj to, čo som zabudla.“

PREČO... ste na mňa zlí?

- Spíš?
- Nie, nedá mi, povzdychla si Eva. A čo, volal si?
- Volal. Ale nemôžem prísť. Vraj zamestnávateľ neuzná nič. Mohol by prísť o miesto. Dnes nemôže človek ani ochoriieť. A čo tam ešte rodičia! To vieš. Konkurencia, trh práce.
- Skôr trh ľudí, novodobé otroctvo. A čo Matej nevesty?
- Škoda hovoriť, odvetil stroho Adam. Každý má svoje starosti. Kto s nami môže ešte počítať? Zostali sme ako siroty. V starobe i chorobe. Musíme si pomôcť sami. Dom veľký, parádny a prázdny. ... Keby...
- Nezačínaj s tým stále! Vieš predsa ako to bolo. Štúdium, štátnice, zamestnanie, dom... a Marek nemal ešte ani rok, oponovala neisto Eva.
- Ani toho si nechcela, vysoptil nešetrne Adam.
- Prečo si dnes na mňa taký zlý, plačlivo sa bránila Eva. Nechcela. Nechceli sme. Ohlásil sa v nevhodnom čase... A ty si mi s deťmi veľa nepomohol.
- Ešte že pri tom štúdiu. Ale deti? nevedel si to prebaľiť, nakrímiť, oprať. Po lekároch som s nimi musela chodiť. Všetko bolo na mne. A ty? Samé schôdzovanie, školenia... kamaráti. A teraz mi to všetko dávaš za vinu.
- No prepáč zmierlivým bozkom sa ospravedlnil Adam. Ale sama si chcela, aby som tu funkciu bral. Zato dnes to musím robiť sám. Prať, variť, po doktoroch chodiť, prebaľovať ňu... ako za trest. Ešte že vládzem aspoň ja.
- Boh ťa potrestal! Aby si vedel, čo všetko som musela robiť kedysi sama.
- Boh nás potrestal! Sami sme sa potrestali. Ved' to bola vražda! Krutá nemilosrdná vražda. Keby tu bola ona, nemusel som ja. Starala sa o oboch. Ach aký sme to boli ľudia!? Vraj, človek – to znie hrdlo!
- Vražda? Vieš predsa aký bol vtedy svet! Pomýlený. Nikto nehovoril o vražde. Stačilo vyplniť žiadosť a bolo to. Zárok, umelé prerušenie tehotenstva. O žiadnom človekovi sa nehovorilo. Komisia rozhodla, odsúhlasila...
- Rozhodla o živote a smrti. Aj tam sme museli klamať, že naše manželstvo je v rozvrate. Podpis, pečiatka, bakšiš predsedovi komisie, pár stovák lekárovi a bolo to. Ešte aj sudcov a katov sme si najali. Ako sme mohli byť taký sebeckí, zlí?
- Veru len na seba sme mysleli, Bože odpusť nám naše viny!
- Aké to mohlo byť krásne dievča! Ako nám strašne chýba! Trest za to, že sme ju odvrhli ako nepotrebnú vec, kus nábytku, ktorý v dome prekáža. Auto, dom, dovolenky, kariéra, to bolo prednejšie. Keby tak boli rozmýšľali naši rodičia, ani nás by nebolo. Neboli sme v prvej trojke. Aj my by sme skončili niekde v
- Fuj nemôžem na to ani pomyslieť. Hnusím sa sám sebe. Takto odvrhnúť Boží dar. To by naši rodičia ani v najväčšej biede neurobili.
- Oni predsa žili v inom svete. Žena bola na to, aby rodila, starala sa o deti, rodinu, domácnosť. Nepotrebovala zamestnanie. Ale dnes? Ak chcú žiť na úrovni...
- Tak čo? Musia vraždiť? Iste by bola krásna ako ty v mladosti. Rozumná, dobrá, ako anjel. Starala by sa o nás. Dagmar, naša svetluška, také meno sme vybrali pre dievča.
- Alebo škaredá, lenivá, možno narkomanka, prostitútka, čo môžeš vedieť! Vieš ako to dnes chodí. A ako to môžeš vedieť, že by to bolo dievča?
- Dievča, iste dievča, cítim to stále. Ako sme len mohli! Čo sa to s nami porobilo? Čo sa to s ľuďmi porobilo! Vraj takmer dva milióny nevinných sme zahubili. Boh nás

potrestal a potrestá. Dnes musím robiť to, čo som, v svojej sebeckosti, kedysi odmietal, k čomu som cítil odpor. Injekcie, krv, ani vidieť som to nemohol. Ved' preto som nešiel ani na medicínu.

- A prebaľovať, a plienky prať, nie pre dieťa, ale pre starú babu. Variť, nakupovať, prať, po lekároch chodiť Veru, máš pravdu. Žili sme v pomýlenom svete, naočkovaní vrúbľami zaznávania Boha. A dnes tieto vrúbľe prinášajú ovocie.

- Do kostola sa nesmelo, báli sme sa o kariéru. Miesto lásky, triedna nenávisť, raj na zemi. Svedomie, duša, to sa nenosilo.. Kto vedel, že to bol už človek?

- Aj sa modlím stále za neho. Keby sa to dalo všetko vrátiť! Dnes vieme, že sme to nemali právo urobiť. Ako sme to len žili, rozmýšľali, mohli?!

- A ako rozmýšľajú dnešní mladí ľudia? Najprv, aby si mohli užiť, všetko mať a potom snáď aj to dieťa. Ini by ho zasa vraj nevychovali. Je to prepych, ktorý si nemôžu dovoliť.

- A pritom prehýria, prefajčia toľko, že by to dieťa mohlo žiť v zlatej kolíske. A nie jedno.

- Keď dnes nie je miláčikom rodiny, ženy, dieťa, ale psík. A často ich stojí viac ako dieťa. Veru, dnes stretneš málo žien s kočiarikom, či zaobleným bruškom. Pokloniť by sa im bolo treba! Ale so psom? Tých je neúrekom. A ako sa s nimi maznajú, bozkávajú. obliekajú, útulky im stavajú....

- A deti mlátia, nestarajú sa o ne, odmietajú ich, zabíjajú.

- Taký je svet. Čo po tom, že máš parádny dom, auto, peniaze ... keď nakoniec nemáš pre koho žiť, komu to odovzdať.

- Komu odovzdať lásku, na ktorú sa zabúda. Keď nemá kto pre vás žiť, vrátiť vám lásku. Keď sme zabudli, že život je plodom, putom lásky.

- Keby sme sa tak mohli vrátiť k tým zradným vodopádom života. A začať znovu. Ale život nepozná reprízu, smutne konštatoval Adam.

- Bože buď nám milostivý a odpusť nám naše viny. Preveľké viny za milióny neviniatok, novodobých mučeníkov, bez kríža, honosných pomníkov, pridala sa sústrastne Eva.

- Boh iste potrestá svet!

- Nie svet, ľudia sa potrestajú sami ako sme sa i my potrestali....

- Spíš?

- Nie nedá mi. Myslím na to stále. Kde je jeho duša?!

- Pomodli sa! Pomodli sa i za neho. Za všetkých umučených nenarodených.

- Kto nám dal právo rozhodovať o nich, o ich živote?

- Prečo sme na nich takí zlí. Na dieťa v jasličkách.

- Egoizmus, sebeckosť!

- Človek – to znie hrdo?!

Východ slnka

(úryvok)

Zobudil som sa do slnečného, aj keď trochu chladného rána. Bola nedeľa a tak ako každú nedeľu, tak aj dnes sme išli s rodinou na rannú omšu. V lavici vedľa mňa sedela moja manželka Janka s dvojročným synom. Pekne sedel a pozeral si obrázky z mojich knížiek.

Musím sa priznať, že do kostola som vždy chodil z donútenia. Omša sa mi zdala dlhá. Radšej si obzerám ostatných ľudí a potajomky zívam. Niekedy sa pozriem na svoju manželku a som prekvapený, keď v jej očiach zazriem úžas a bázeň. Pri premenení sa pozerá na Eucharistiu s tou najväčšou vierou a nádejou. Cítim zahanbenie a premýšľam, či nie som chudobnejší ako ona. No keď sa ja pozriem na Eucharistiu, vidím len bielu oblátku.

Po omši sa spolu vždy naraňajkujeme a poobede sa vyberieme na výlet. Dnes sme sa dohodli pre výlet do prírody. Preto som poobede naštartoval auto. Moja manželka bola samý úsmev a syn Tomáško vzadu štebotal detskou rečou, ktorej rozumie len málokto. Po polhodine cesty som zastavil u lesíka. Bol tam chládko a najmä ticho po celotýždennom mestskom ruchu. Janka ma držala za ruku a spolu sme sa predierali lesným porastom. Aj keď sme boli spolu už päť rokov, mali sme sa radi tak ako na začiatku a naša láska bola dokonca ešte silnejšia. Všimli sme si rôznych maličkostí ako čučoriedok, ktoré sme s radosťou ochutnávali a smiali sme sa na vtáčikoch, ktorí štebotali na stromoch. Tomáško neustále pobežoval okolo nás a mal energie aj za troch.

Keď sa trochu vzdialil, Janka ma zastavila a pošepekala mi do ucha úžasnú novinu. Bol som od šťastia úplne bez seba. Tomáško bude mať súrodenca! Najprv som stál ako solný stĺp a nemohol som uveriť svojmu šťastiu. Potom som však schytil Janku do náručia a bláznivo sa s ňou točil až výskala. Tomáško hneď pribehol a pýtal sa, čo sa deje a že aj on chce, aby som ho vyhodil do vzduchu. Pribehol som k nemu a s radosťou som mu oznámil tú novinu. Bol z toho trochu prekvapený, no keď som mu predostrel všetky výhody, ktoré bude mať, ako dostane súrodenca, aj na jeho tvári sa pomaly usadil úsmev.

Pri spiatocnej ceste som dával pozor, aby Janka niekde nezakopla alebo aby sa neporanila o nejakú vetvičku, ale ona sa mojej snahe len smiala. No ja, ak by som mohol, tak by som ju celý deň nosil na rukách, dokiaľ by mi neodpadli ruky. Keď som jej to povedal, tak sa rozosmiala ešte viac a povedala, že ruky by mi odpadli veľmi skoro, pretože ona bude teraz len priberať.

V aute sme sa neustále smiali a ja som si nevšimol Tomáška, ktorý bol vzadu pomerne ticho. Hladil som Janku po ruke a veľmi som nedával pozor na cestu. Až zrazu som začul trúbenie, výkrik, uvidel som svetlá a potom... tma.

Zobudil som sa v nemocnici. Všade boli samé hadičky a neznáme prístroje, ktoré ustavične pípali, až mi to liezlo na nervy. Bol som celý doudieraný a nemohol som sa poriadne hýbať. Zazvonil som na sestričku, ktorá po chvíli dobehla. Povedala, že zavolá lekára. Prišiel starý muž so šedivými vlasmi a v bielom plášti. Hovoril samé nezmysly a pomaly som mu nerozumel ani jedno slovo. Keď som sa ho spýtal na manželku a na syna, na chvíľu sa odmlčal, no potom začal rozprávať s hlbokým, dokonca až truchlivým hlasom.

Tomáš nemal žiadne vážne zranenia, mal len zlomenú ruku, ale už bol doma a starala sa o neho stará mama. Manželka však bohužiaľ neprežila.

Popoludňajšie živly

(úryvok)

Zaštrngá kľúč v zámke, rozletia sa vchodové dvere a prv, než sa stihnú zatvoriť počuje:

„Mamiiiiiii, mám čas asi hodinku a pol, pooooood' so mnou do obchoduuuu, videla som veľmi pekné letné šaty a nechcem si ísť nakupovať sama. Je to len tu za rohom, nechcem od Teba ani peňaženku, len Tvoju prítomnosť...“

Medzitým dcéra zhadzuje topánky a trieli do kuchyne, zarazí sa na zlomok sekundy, otočí sa a zároveň vystreľuje ďalšiu otázku:

„Kde vlastne si? A čo robíiiiš?“

To už ju zbadá v spálni medzi rozhádzanými vecami, zvrátenými oblečkami, hľbou topánok, ktoré premiestňuje na uskladnenie počas horúcich dní nabok, a vysávačom. Dcére sa rozšíria zrenice od údivu, zároveň sa jej hneď zažnú šibalské iskričky v očiach a pokračuje v kladení otázok:

„Vysvetli mi, prečo, keď ideš robiť PORIADOK, narobíš taký NEPORIADOK?! A to v čom chodíš!! Nemôžeš byť aj doma stále normálne oblečená?? Viem, že je horúco, ale tie šaty už ledva držia pokope... ja viem, viem, chceš povedať, že sú tenučké a tebe je strááášne horúco...aaach, človek ťa na chvíľu nechá bez dozoru a ako to dopadne...“ Pomedzi to je už v kúpeľni, chichoce sa, umýva si ruky a to náhlenie a kypiaci život cítiť aj vo vzduchu.

Ona pokojne zdvihne hlavu, ukáže celý rad zubov v širokom úsmeve a obe vedia, že opäť nastal jeden deň, keď sa pár chvíľ budú doberať a navzájom dobromyseľne podpichovať a smiať a tešiť sa zo seba a užívať si radosť plnými dúškami.

„Aká bola cesta... a nie si unavená po takom výkone a skorom rannom vstávaní?“ pýta sa a zároveň vstáva od roboty, ktorú si naplánovala na popoludnie a hoci vie, že ju už do večera nedokončí, ide s dcérou, aby jej teda robila poradkyňu pri nákupe.

„Cesta bola hrozná, kolega je blázon, rezal zákruty 180-kou (na chvíľu sa zhrozí, lebo to už je aj na ňu priveľa, ale je rada, že ju vidí v poriadku a ďakuje všetkým, ktorých prosila a ochranu, že to zvládli opäť super :)), obed bol nanič, bolo mi zle..., ale keď nepôjdeme dnes, už zase dlho nebudem mať čas“, nadväzuje na svoju pôvodnú myšlienku, ani nečakajúc na odpoveď.

Kým si dcéra umyje ruky a zvlaží tvár, ona je už prezlečená a nachystaná vykročiť.

„No, mamiiii, ty si šikovnáááá!“

„Pod' už a nemaj reči“, odpovie s úsmevom a cesta dvoch dám sa začína.

Striedavo si vymieňajú informácie o dopoludní a udivujú okoloidúcich svojimi zvučnými výbuchmi smiechu a postrkovaním sa navzájom, akoby to ani neboli matka s dcérou, ale dve uličnice, ktoré sa nevedia vpratať do vlastnej kože. V obchode je dusno, snažia sa čím skôr vybrať a vyskúšať. Rýchlo nakúpia a náhlia sa späť, lebo medzitým sa nahromadili veľké búrkové oblaky a už sa aj spúšťajú prvé ťažké kvapky. Stihnú dobehnúť domov pred dažďom, ale dcéra poznamená, že ona aj tak musí odísť - v najväčšom lejaku. Čas na nákup jej vypršal a zvyšné povinnosti ju ešte volajú do práce.

Dcéra odchádza a ona si uvedomí jej nespútanú vitalitu, usmeje sa a opäť vkročí do spálne k rozrobenej robote. Zrazu sa ozve silné burácanie hromov, prihnal sa silný vietor. Uteká pozatvárať okná zo severnej strany bytu. Chmáry zhustli tak, že nastala tma a dopadla na ňu taká náhla únava, že sa jej poddáva. Natiahne sa na brucho krížom cez prikryté, už prezlečené posteľ, len chodidlá jej zostali vo vzduchu.

Lúbim ťa

(úryvok)

Ležal na prepotenej posteli. Očami blúdil po bielom strope nad sebou. Chvíľu nevedel, kde je, ale čoskoro sa spamätal. Áno, je doma. Otočil sa. Miesto na posteli vedľa neho bolo prázdne. Jeho milovaná manželka už bola na ceste do práce.

Vstal. Krútilo sa mu v hlave akoby celú noc sedel na kolotoči. Už mu liezli na nervy tie spomienky z detstva, ktoré sa z hlbokých zárezov jeho mozgu vynárali na povrch ako vorvane, ktoré sa chcú nadýchnuť, kým sa opäť ponoria do oceánskych hĺbok. Narozdiel od vorvaňa, jeho spomienky sa vynorili a už sa viac nepotopili, nestratili sa.

Napil sa. Studená voda mu ovlažila suché hrdlo. Rukami si prešiel po hlave. Mal ju horúcu. Musel si ľahnúť. Cítil sa zle. Ale prečo? Prečo sa všetko zlo z minulosti vynára a to práve v dobe, keď je najšťastnejším mužom na svete, keď sa oženil so skvelou ženou, s ktorou si chce založiť rodinu?

„Ocko to tak nemyslel,” povedala mu matka a pohladili ho po líci.

„Ale myslieť,” povedal a rozplakal sa.

„Vieš, miláčik, ocko ťažko pracuje a občas si musí vypiť. Ale má nás rád.”

„Nemá,” zaprotestoval. „Ak by nás mal rád, netíkol by nás. On nás neľúbi, on nás nenávidí.”

„Synak, mlč,” povedala mu matka prísne. „Tvoj otec nás ľúbi. Aj ja ťa ľúbim.”

Vytrhol sa jej z náručia a vbehol do svojej izby. Pozrel sa do zrkadla. Pod okom mal mohnokel. Už ani nevedel, koľko siniek mal na svojom tele. Otca sa bál. Nevedel si vysvetliť, prečo ho bije. Jeho ranám neušla ani matka. Kľakol si na kolená a pozrel sa na kríž nad dverami.

„Aj ty si trpel,” oslovil dreveného Ježiša, visiaceho z kríža. „Aj ty si dostal mnoho úderov. Znášal si ich statočne.” Sklonil hlavu, aby sa v duchu porozprával s Bohom. Potreboval to. On bol jediný, kto ho dokázal vypočuť a na nič sa nepýtať.

Vyrušili ho hlasy. Do domu vošiel otec. Bol opitý. Kričal na matku. Už to viac nedokázal počúvať. Zapchal si uši. Napriek tomu však počul otcov rev a matkin plač. Počul zvuky úderov, zvuky padajúcich vecí, rozbiehajúcich sa tanierov, matkinho pádu.

Strčil hlavu do vankúša a plakal. Plakal, kým do izby nevtrhol jeho otec a nezačal ho mlátiť. Zastavil sa, až keď synovi tiekol z úst pramienok krvi. Teplej, červenej krvi. Zašpínila koberec. Keď sa otec pozrel na synovu tvár, objal ho a začal plakať.

„Lúbim ťa,” opakoval dokola. „Lúbim ťa.”

A syn len stál, hlavu mal opretú o jeho spotenú hrud' a nechal otca, nech mu hladí tvár, do ktorej pred chvíľou zúrívo udieral.

Celý deň preležal v posteli. Spomienky z minulosti sa neustále vracali. Otec toľkokrát povedal, že ho ľúbi a napriek tomu ho bil. Matka mu povedala, že ho ľúbi ešte viackrát ako otec, ale nedokázala ho pred údermi otca ochrániť. Tie dve krátke slová Lúbim ťa sa mu spájali s bolesťou a smútkom. Viac ako rany fyzické ho však boleli rany na duši. Rany na tele sa zahoja, ale rany na duši zostávajú. Môžu sa sčasti zaceliť, ale nikdy viac to nebude také ako predtým. A on mal tých rán na duši viac ako dosť.

Roztriasol sa po celom tele. Denne mu jeho manželka hovorila, že ho ľúbi a on počas jej vyznania videl otcovu nazúrenú tvár a matkinu zaslzenú tvár. Otec mu hovoril, že ho ľúbi, keď ho zbil, matka mu hovorila, že ho ľúbi, keď ho upokojovala po otcovom

vyčíňaní. A teraz ona. Jeho drahá manželka mu hovorila, že ho ľúbi. Čo mal s tým robiť? Ako mohol vo svojej duši a srdci zapudiť nepríjemné spomienky? Prvýkrát mu niekto povedal, že ho ľúbi bez toho, aby mu uštedril ranu fyzickú alebo psychickú. Ľúbila ho a on ľúbil ju, ale sila spomienok bola veľká.

Anna Abasová
Trnava

Príbeh

Uplynulo veľa rokov odvtedy, čo Beáta ako čerstvá maturantka nastúpila na detské oddelenie do fakultnej nemocnice.

Veľa sa za tie roky zmenilo. Vzťahy medzi spolupracovníkmi sú dobré, pribudli nové diagnostické prístroje. Je najstaršou sestričkou na oddelení. Deti vymenili farbičky a výkresy za tablety.

Beáta má svoje povolanie rada. Niekedy je však bezmocná z toho, že sa veci nemenia k lepšiemu iba preto, že nie je dostatok vôle a ochoty.

Na oddelenie priviezli študentky z gymnázia. Pojedli zákusky a zmrzlinu, teraz dostávajú infúzie. Mali aj šťastie – výsledky vyšetrenia pre podozrenie na salmonelózu boli negatívne.

Tri študentky prepustili domov, ostala iba Daniela.

Počas celej hospitalizácie sa Beáte nedarilo zbližiť sa s ňou. Bolo treba zhodnotiť psychický stav, pozorovať reakcie. Nedarilo sa, Daniela na všetko len veľmi nerada odpovedala, bola zamknutá. *Akási je introvertná*, zamýšľala sa Beáta.

Na dnešnej službe sa pokúsím o rozhovor, dávala si sľub.

Okolnosti sa zmenili a Beátu veľmi prekvapilo, keď na ošetrovňu prišla Daniela. Priniesla si veľký záznamníkový blok a začala rozprávať.

„Sestrička, mám na vás prosbu, musím vám zároveň niečo povedať.“

„Sadnite si, nech sa páči, rada vás vypočujem.“

Daniela rozprávala a rozprávala.

„Viete, pracujem na projekte, do ktorého som zaradila aj anketu a rozhovory s pracovníkmi v zdravotníckych zariadeniach. Sestričky aj lekári, ktorých som oslovila, mi ochotne porozprávali zaujímavé príbehy z praxe. Vás som si nechala na dnešný deň, ale už to asi nestihnem, pretože ráno ma prepustia domov.“

„O aké príbehy a o aký rozhovor máte záujem?“ prerušila ju Beáta.

„Viete, sestrička, zbieram a zaznamenávam príbehy z nemocničného prostredia. Môžu byť aj osobné. Vyberám také, ktoré aj po rokoch ostali v mysli. Máte niečo zažité, napríklad keď ste boli mladá začínajúca sestrička, príbeh, na ktorý aj po rokoch spomínate?“

„Podľa, budem vám rozprávať.“

Bolo to dlhšie rozprávanie. Daniela si zaznamenávala, rozhovorila sa o plánoch, o pokračovaní v štúdiu po ukončení gymnázia.

Beáta si už o Daniele nemyslela, že je introvert, vycítila túžbu študentky spo-

znávať ľudí a porovnávať.

Na túto službu Beáta bude dlho spomínať.

Budúca nádejná zberateľka príbehov jej priniesla ukázať napísaný ten, ktorý jej Beáta porozprávala, príbeh zo dňa jej maturitnej skúšky, keď mala osemnásť rokov.

Za zeleným stolom

Životný medzník, dôležitá udalosť, skúška dospelosti – tak rôzne sa spomína obdobie maturitných skúšok.

Bledé tváre, jemne sa chvejúce ruky, napätie. Vážnosť, dôstojnosť, slávnostná atmosféra.

Doma sľub: držíme palce. Očakávanie.

Nie je to každodenná udalosť a žije ňou kolektív skúšajúcich aj tých druhých, čo sa na finálnom výsledku podieľali počas štyroch rokov.

Maturitná komisia – pedagógovia naši, ale aj delegovaní členovia, predsedovia.

Predstavenie maturanta, následná kontrola občianskeho preukazu, vytiahnutie čísla a znenie otázky.

... Bea odchádzala z domu pripravená, patrila medzi dobre prospievajúce žiačky.

„Mami!“ Zohla hlavu a nasledoval maminkin symbolický ťah po čele.

...Dlane mala zovreté. Beáte sadla otázka, odpoveď bola plynulá. Len „to“ v dlani nikto možno nepostrehol – alebo nechcel vidieť?

Zrazu rázny hlas, príkaz najdôležitejšieho člena maturitnej komisie, narušil slávnostnú atmosféru: „Dajte preč tie pátričky, nežmolte ich. Ja som straníčka a nežmolím tu straníčky preukaz.“

Na tento monológ Bea nikdy nezabudne. Nebol žiaden ďalší. Ostalo ticho a smutno v našich dušiach.

P.S.: Gogol: „Ak chceš poučovať iných, musíš hovoriť hlasom lásky.“

Po prečítaní uznanlivo hodnotila.

Má tá Danká talent, tak výstižne to napísala.

Pomyslela na svoje deti a vnúčatá. Dnes by sa niečo podobné nestalo, ako jej za zeleným stolom.

Je tiež ale pravda, že bez viery, lásky a porozumenia by toto náročné povolanie po toľké roky nebola zvládla.

Turritopsis Nutricula

Zvykla som skrývať strach. Prejaviť svoju zlobu. Zatratená, podvedená, sedím vo svete pokoja, nadšenia a lásky, ktorú ja už nevlastním. Som Medúza, z ktorej sa nikdy nestane biely Pegas, dokonale chrániaci svojho neviditeľného Perzea na lade. On už neexistuje, nechal ma zabudnúť na to, že som ho niekedy mala rada.

Odišiel si premôcť dravú rybu, aby ti ju mohol dať na vianočný stôl a samozrejme zachrániť ďalšie naivné dievča, ktoré len využije a odkopne, ako všetky ostatné. Dobré viem, o čo mu ide...

- Nemáš pocit, že si so tou medúzou už prehnala? – zmražila na mňa Nina nos, keď dočítala prvý odsek. Neznáša komplikované texty. Chce všetko normálne povedané. Žiadne inotaje, tie nenávidí už od prvej päťky z litiky. Asi čakala, že po Medúze aj príde niečo zaujímavejšie, ale nič viac, než toho ozaj blbého živočícha, čo vraj nemá mozog, v mojom denníku nenašla. Chcela čítať o bozkávaní, o objímaní, obchytkávaní a tak ďalej. Ale ja denníku neklamem. Len ostatným.

Vytiahla som z ucha jedno slúchatko a tvárila sa, že som ju počula, len čakám, kým sa vyjadrí jasnejšie. Ale počula som len: „s tou medúzou prehnala.“

Dlabala na mňa, stiahla sa dolu na stoličku, držala sa len hlavou, na vypučenom bruchu mala položený môj denník a snažila sa pochopiť moje vnútorné pocity. Aj ona je ako medúza. Niekedy mi tak pripadá. Bez rozumu. Hlavne učiteľky jej to stále oplieskavajú o hlavu, ale ona sa len usmieva. My vieme svoje. Rozumu má dosť, ale asi je skôr bez srdca. „Medúzy nemajú ani orgány ako pečeň, srdce, pľúcne vaky, žalúdok či močový mechúr, sú to medúzy.“ Sú to skrátka prázdne živočích. Nina je medúza. Nikdy s nikým nechodila, len sa tým chváli. Ja to viem najlepšie. Sme best kamošky.

Dobre, aj ja som medúza. Som úplne prázdna.

Dúfam, že rybie kosti prepichnú tvoje túžby po úspechu, plány na nudné dni. Zraní ti vnútro, zapichnú sa ti do srdca. Zničia tvoju pečeň viac, ako cirhóza.

- To akože tá nová baba ho zničí? ...to akože by si nemala skôr ty? Ako tá medúza, vieš? – začala si Nina dávať otázky a hľadať odpovede v strope, lebo denníkom si prekryla sadlo.

Zošuchla som sa tiež a chcela jej pomôcť.

Ona ten rozum fakt má! Už len ja som medúza! Prázdna, priesvitná, nenápadná. Hej, Lucia by hneď okomentovala, že som pre neho neviditeľná! Krava je to! Nič nevie o medúzach a z bioly má takú istú trojku, ako my dve s Ninou.

Beriem scénu do vlastných rúk a začínam režírovať tento bolestivý film. Predo mnou ťa nikto nezachráni. Každý vie, že aj vrah, je len obeť. Obeť svojho rozožratého prázdneho vnútra. Ty spíš vedľa nej a ani netušíš, aký vnútorný boj zvädzam.

- Neviem, či by som dokázala byť medúzou. – skúšam obhájiť svoje vražedné sklony. Jasné, že by som to zvládla. Aj bez mozgu. Len si tak ísť a za mnou metrové chápadlá, ktoré ho poprhli a on bude trpieť v neznesiteľných bolestiach, na ktoré ešte nevynašiel liek. Lebo ja ako protijed nefungujem. A basta!

Beriem Nine svoj denník a dopisujem posledné dejstvo. Číta zároveň so mnou

a nepáči sa jej, že sa tam zas nič pre ňu zaujímavé nedeje.

Presúvam stoličku k zavesenému lanu. Postavím sa na posledný náznak života. Na krku slučka, doráňaná duša a tvoja fotka vo vyblednutej ruke. Už sa vznášam, stolička potichu dopadá na zem vedľa poslednej spomienky na teba. Srdce vyhaslo a s ním túžba zničiť ti tvoj svet. Už pre mňa nie si. Aj tak nebudem nikomu chýbať. Tak sa maj... Nezabíla som sa, zabíla som teba vnútri seba...

- Namiesto toho lana a tvojej vyblednutej ruky daj tiež to hápadlo. – skúša byť Nina zrazu medúzovo tvorivá. Trapka. Nerozumie pointe.

„Vedci objavili nesmrteľnú medúzu. Väčšina medúz po rozmnožení umiera. Medúzka *Turritopsis Nutricula*, len čo dosiahne sexuálnu zrelosť a splní si povinnosť pokračovať v zachovaní druhu, si však vytvorila jedinečnú schopnosť, vrátiť sa do štádia polypu a začať „život“ od začiatku.“

Vygúglila som si na referát z bioló. Aby som zas nemala trojku.

To by som brala ...

- Nina, myslíš si, že keď som sa s ním nikdy nebozkávala, ani neobjímala a ani nespala, ešte môžem byť polypom? – zatvorila som denník a Nina oči.

Ani ona mi neverí. Alebo netuší, čo sú polypy a predstavuje si zas nejakú erotickú kravinu.

Petrove jesene

Trasú sa mi prsty keď si zapínam gombík na rifliah. Dvere záchodu sú opäť smutno biele, všetky oplzlé kresby a telefónne čísla pochované pod vrstvou farby. Rastó znovu zablúdlil na ženské. Stojí pred prasknutým zrkadlom a púšťa si horúcu vodu na ruky; už ich má červené a zošúverené, začínajú pripomínať sušené slivky. Chvíľu pozorujem ako si začne šúčať dlane. Zachytí môj pokrivený odraz v zrkadle a potom sa strhne; narazí telom do sušiča na ruky a ten sa hlasno rozhučí.

„Rastó. Pod!“ chytím ho za lakeť a snažím sa ho odtiahnuť. Voda stále tečie.

„Ale ešte som...“ slabó gestikuluje smerom k umývadlu. Spočítam mu šošovičky na lícach a potiahnem znovu.

Zatvorí dvere. Potom ich pootvorí a znovu zatvorí; len aby si bol istý. Ruku na kľučku položí trikrát. Mery vyskočí zo stoličky keď ma zbadá – všetky poháre na stole sa pri tom pohybe rozkyvávajú. Predstavím si, že sa ponáram do mláky vedľa Rastóvho piva, vdychujem bublinky a plávam motýlika, až kým ju nepoutiera rukávom. Po pretekoch mi prinesie uterák.

Doma si zapálím sviečku a predstavujem si, že vonku prší. Jeseň ešte nestihla odísť a mne už chýba.

Myslím na Petra:

Prechádzame sa spolu po Gaštankovej a pod našimi nohami si listy vymieňajú tajomstvá. Vytvárame teórie o ich slovách, o tom, čo si vymenia s dažďovou vodou, ktorá neskôr odtečie do najbližšej praskliny v chodníku. Skočím do kaluže; najskôr omylom, potom náročky. Mám žltý pršiplášť a učím ho, že sa tomu povie parka – mám aj zimnú, ale v nej by mi bolo priteplo.

Peter je biológ. Učí ma o ľudskom tele a ja predstieram, že nevidím jeho pohľady. Nosí tričká so starými kapelami a tykať mu vraj môže až po maturite. Má okuliare a v líci jamku. Osemnásťky obracia vo svojich rukách ako kartové triky – ja mám našťastie len sedemnásť.

Keď skočím do ďalšej kaluže, ošpliecham mu spodky nohavíc. Nevadí, aj tak ich mal špinavé. Zavesí ich na balkón a nechá zmoknúť. (V nich by si chcel zachovať kúsok jesene.) Zo spálne má výhľad na vlakovú stanicu. Vraví mi, že niekedy počíta koľajnice. Raz bude migrovať, ako to robia vtáci, len odíde v zime a vráti sa až na jeseň.

„Ale nechod' ďaleko. Len s jesenným prúdom.“

„Prídem ťa pozrieť.“

Na Gaštankovej sa so mnou podelí aj o ornitologické poznatky – bavíme sa o sťahovacích zvykoch. Október nám dýcha na krk. Oblaky prinesú ďalšiu dávku dažďa. Kvapky sa zbierajú v priehlinke medzi Petrovými kľúčnymi kosťami pokým si nezapne bundu až po krk. Skrčíme sa pod malý daždník; ešte nechcem ísť dnu. Pod... na kávu, na čaj, poviem ti ešte... o sťahovavých morách a motýľoch. Aj hmyz migruje rovnako ako vtáky.

Mory nasadajú do vlakov a vystupujú na konečnej. Peter mi do čaju so zázvorom nastrúha aj kúsok prsta; kým nájdeme lekárníčku, čaj vychladnú. Pijeme ich studené, ale s dobrým pocitom. Dážď ťuká na sklo a Peter si spomenie, že nechal vonku prádlo. Jeseň bude mať aj v košeli.

„Zapnem radiátor? V kuchyni mám chladno.“

„Navar ešte čaju. Tvoj je najlepší.“

„Dávam doňho kúsok seba.“

„Už nemáš leukoplasty.“

Moja ruka a jeho (studená) ruka. Postavím sa mu chodidlami na nohy; nesie ma všade so sebou. Vonia ako zhnité lístie a chlad. Na dlážke si otvoríme atlas a on mi ukáže dráhy drozdov a červienok.

Myslím na Petra:

Na jeseň spočíta koľajnice a potom v zime migruje. Petrovia nasadajú do vlakov a vystupujú na konečnej. Petrovia si jesene berú so sebou. Niekedy ich zabudnú vrátiť. Na Gaštankovej odpílili všetky gaštany a v mojej parke zostali len kaluže.

Pri odchode z izby sa trikrát dotknem kľučky; len aby som si bola istá.

Dominika Chrastová

Kysucké Nové Mesto

Iba Ty poznáš odpoveď

(úryvok)

Pondelok. „Ako to, že si ešte nezaplatil nájom? Máš to na starosti už týždeň! Hlavná vec, že si si stihol dať pívko a samozrejme ho aj rozliať po dlážke!“

„Veď to bolo nechtiac...“ bránil sa otec.

„A upratať si nemohol?“ rozohňovala sa mama ďalej. Podľa Pavla oprávnené. Slovný súboj medzi rodičmi ho však už unavoval. Kedysi zvykol udeľovať bod tomu, kto mal podľa neho pravdu, a na konci týždňa vyhodnotil víťaza. Po niekoľkých mesiacoch ho to už ale omrzelo. Radšej začal chodiť počas domácich „koncertov“ von.

„No konečne!“ zvolal Marek. Partia ho už čakala pred panelákom. „Čo ste sa tak nahodili?“ spýtal sa Pavol, keď videl, že trojica chalanov je oblečená, akoby prišli z relácie Nákupní maniaci.

„V meste otvorili nový bar. Ideme ho otestovať,“ žmurkol naňho Paťo. To Pavlovi na dobrej nálahe vôbec nepridalo. Ako tušil, nepáči sa mu tam. Červené steny, hlučný podgurážený zákazníci, a čo mu najviac prekážalo, cigaretový dym. Biliard však hrával rád, tak si povedal, že ešte nejakú hodinku vydrží. Hlavne aby nedorazil domov príliš skoro.

„Pozri, aké kočky sedia za nami,“ kývol hlavou Tomáš. Pavol si skupinku dievčat letmo obzrel. Žiadna z nich nevyzerala dospelo. Tipoval im nanajvýš sedemnásť, ako mal aj on. Napriek tomu si niektoré z nich zapálili. Tomášovi to však neprekážalo a prevádzkarom podniku zjavne tiež nie.

Po polhodine už toho začalo byť na Pavla príliš. Hlasná hudba, Tomáš snažiaci sa bližšie zoznámiť s dievčatami a tie cigarety... Ani si neuvedomil ako, zrazu sa ocitol vonku a zhlboka vdychoval podvečerný vzduch. Vytiahol mobil. 19:27. To by už mohol byť doma pokoj. Rodičia určite sedia pred telkou s nasávajú všetky negatívne správy sveta. Mohol sa vrátiť a... Vlastne nevedel, čo bude robiť. Ako väčšina bezcieľných ľudí si uvedomoval iba, o čo záujem nemá.

Hovorí sa, že všade dobre, doma najlepšie. On sa však s týmto príslovím nestotožňoval. A jeho staršia sestra tiež nie. Všetok voľný čas trávila v pastoračnom centre. Nacvičovala v speváckom zbore, robila animátorku, viedla krúžky pre deti... Pavol sa čudoval, ako to všetko popri škole stíha. Veď bola v maturitnom ročníku! No tušil, že hlavnou motiváciou je pre ňu ticho. Nie také, s akým sa trápia nepočujúci, ale také, ktoré si jej povaha vyžadovala. Zábava, radosť, hudba, to všetko mohlo okolo nej „reväť“, koľko len chcelo. Ale opačné pojmy ako hádky, výčitky, urážky mohli do jej sveta vstupovať len s čo najnižším volume.

Vždy pôsobila vyrovnané, no jeho neoblafla. Vedel, že má ťažké srdce na sústavne sa hádajúcich rodičov. Nazvú svoje deti Petra a Pavol a pritom majú k Bohu asi taký vzťah ako xenofób k migrantom. Nikdy sa o tom spolu otvorene neporozprávali, ale obaja v tomto považovali svojich rodičov za pokrytco.

Zuzana Martišková
Topoľčany

Akvárium

Sotva na špičke zadku sa pokúšam udržať točiacu stoličku v rovnakom štronzke ako seba. V izbe je ticho. Absolútne, aspoň pre ucho. Inak pôsobí dosť hlučne. Je to detská, poprepchávaná kadečím. Nieкто tu nemá zmysel pre poriadok, ani ten formálny, ani reálny. A nieкто zas zrejme rešpektuje nerešpektovateľné.

Ako môže Ema dcéram dovoliť takúto anarchiu? A ešte ich zoberie počas školského roka na dovolenku. Na tom písacom stolíku, ak pod tou jeden a pol metrovou vrstvou neidentifikovateľného skladanika vôbec nejaký ten stolík je, musí byť najmenej tisíc vecí. Väčšinu z nich by som nevedela ani pomenovať. Hlavne tie, z ktorých trčia káble.

Pozor. Niečo šramotí. Je tam! Ako som predpokladala. Pod knižnicou. Pod jedinou skriňou, ktorú sama neodtiahnem, ani ňou nepohnem.

Už vidno rypák.

Bude to trvať asi dve-tri minúty, kým sa tá potvora osmelí vyliezť úplne a prebehne výmoľom z odhrnutého koberca k návnade...

Zlyhala som.

Nedokážem sa jej dotknúť. Za nič na svete!

Myš sa pokojne nažrala a čo nezožrala, odvliekla pod knižnicu. Divadlo na dnes skončilo. Môžem ísť. Dnes už nevystrčí ani fúz. Akváro na perináku zostane opäť prázdne.

Zatváram dvere na detskej, kontrolujem, či zatvorené aj sú a dlho si umývam ruky. Už len pohľad na vypasenu myš s odporne dlhým holým chvostom, šibajúcim dookola, mi stavia chlpy do pozoru. Umývam sa druhýkrát.

Monotónny večer. Prešla som okolo stále vypnutej telky, napravila pár magnetiek na chladničke a prezradila im, že o pár dní im domáci prinesú novú do série, mne asi tiež. Vraciam sa do pracovne. Strážiť tento byt je nudnejšie, ako som sa obávala. Stojí mi to za tú magnetku? A štyri mušle?

Nie, dnes už nemienim pracovať.

Pozatvárala som knihy, na kôpku zhrnula počmárané papiere, ceruzku zabodla medzi ostatné do stojanu a odhrnula záves. Stmieva sa.

Do radu áut pred panelákom sa pokúšal zaparkovať na posledné voľné miesto svoje staré, chrapčiacie auto. Páči sa mi tá farebná hra svetiel, čo dodáva trávníku vzhľad a ceste pred sebou odtiene sépiovej a odmysliac si všetky ostatné fáry, zdá sa mi, že som sa posunula v čase a akási zažltnutá fotka ožila, rozžiarila sa a ...zhasla.

Z auta vystupuje štíhly, temne pôsobiaci muž s polodlhými vlasmi. Vnára sa ešte raz dnu, vytahuje barlu, koženú tašku a pozorne zamyká. Vykladá tašku na strechu auta. Skúša kľučku. Dáva sa chvíľu na auto. Prázdna škatuľa. Skoro, ako to akvárium. Rovnako ako ono. Všade dookola sklo. A zo sklom. Ticho.

Natočil si barlu, vzal kufrík a dopadajúc na jednu nohu vykročil do vchodu. Zmizol pod brezami.

Druhé divadlo dnes skončilo.

Ešte začujem, ako na poschodí zastavuje výťah a štrkot kľúčov. A buchnutie dverami, ktoré sa budú otvárať až zajtra na svitaní. A chvíľu budem počuť ťukanie vypínačov.

Susedia tu majú k sebe tak blízko a pritom...

Zažína svetlo v medzichodbičke, vyzúva sa a pozorne ukladá topánky jednu vedľa druhej, aby do nich náročky kopol a pomohol ich deštruktívnej nálade rozhádzať aj palicou, o ktorú sa podopiera. Kufrík sťažka dopadá na skrinku pod zrkadlom.

Zhasnúť na chodbičke, zažať v kúpeľni. Zamračiť sa na odraz v zrkadle, vzdať umývanie. Vypnúť svetlo tam, zapnúť tu.

Otvorila sa mu miniatúrna izba garsónky. Nevyužitá linka, posteľ, stolík a počítač. A množstvo stále nevybalených škutúl, kufrov a igelitiek.

Oživil jediný obživnutia schopný predmet v izbe a len čo sa rozžiarila jeho obrazovka s tapetou púšte s červenkastým pieskom, zhasína v izbe a vytukáva obľúbený portál, vzdialiac sa od neho k malej zabudovanej chladničke, z ktorej vyťahuje zmrznuté rožky a suchú salámu. Kým z toho bude poživatelná večera, stihne preklikať väčšinu udalostí z domova i zo sveta a ešte nejaké navyše, čo sa ho viac-menej týkajú. Menej, než viac.

Bude počuť, ako sa na druhej strane steny zapája so sieť iný počítač, možno aj nejaká tá hudba zas dnes bude. Dúfa, že nie stále tá istá dookola, ako za posledné dni. Dievča, čo majiteľom stráži byt počas dovolenky si užíva voľný čas po svojom. Pokiaľ si tam nevodí chlapov, nebude možno na ňu žalovať, že to s tou hudbou príliš preháňala. Možno.

Susedia tu majú k sebe tak blízko a pritom...

Už mnou myká a to skladbu, na ktorú nacvičujem choreografiu na konkurz, som ešte ani nenašla. Vypočujem cestou pár ukážok z iných, ale nemám čas, strácať čas. Už len pár dní.

- Nemrzni, nemrzni! No, tááák. – krútim zadkom, rozcvičujúc sa.

Základné kroky už zvládam, mám ich premyslené, vycizelované, ale tancovať s obším plyšovým medvedom namiesto partnera, ma už prestáva baviť. Nemám inú šancu. Ema ma vopred upozornila, že si nepraje...Bla-bla-bla.

Nemá si čo nepriať. Nie je nikto, kto by mohol. Chcel. Ja by som tak chcela. Jeden by bol, ale...to je nadhlo. Naďaleko. Naneznámo. Nafigu! Dúfam, že dnes aspoň napíše a zlepší mi náladu nejakou tou lichôtočkou.

- Tak odznova, macko...- nadhadzujem si ho a tričko pod ním mám už úplne prepotené, na okamih to zachladilo, kým sa k nemu opäť nepritúlím a nevykročím.

Pokúša sa zo zmrznutej guče na mastnom papieri odlepiť koliesko salámu. Do-trhalo sa, ako všetky predtým. V kombinácii so suchým rožkom sa mu dvíha žalúdok, ale hlad je najlepším kuchár. Dnes už stránky o varení otvárať nebude.

Nemá si čím zahnať navodené chute...

Aj tie so zakázanými stranami si zakáže.

Nemá si čím zahnať navodené chute...

Pousmial sa na obrazovku, keď si uvedomil, že mu prsty automaticky našukali stránku Facebooku. Preroloval, nič nenašiel a zablúdil domov. Nijaké červené svetielka. Ani pridať priateľa, ani správa, ani koment či lajk. Nikoho nikdy aj tak nepridával, neko-mentoval a nelajkoval. Nijaké statusy. Iba...

V kolonke chatu svieti jediné meno, pravdepodobne nick, to mu už je jasné, veď kto sa dnes môže volať „Cindarella...“ a ten anglický zvyšok ani nevie preložiť.

Aha! Je tam! Nádherný zelený krúžok. Je tam. Ona, moja neznáma je tu! Telom mu prešli zimomriavky.

- AKO SME SA DNES MALI, POPOLUŠKA? –

Aj v hluku z youtube kanála registrujem správu. Medveď dostáva padáka. Bez padáka. Doslova. Letí na koberec a prsty nedočkavo otvárajú stránku s profilom. Aha! Je tam. On, môj neznámy je tu! Telom mi prechádzajú zimomriavky.

- ĎAKUJEM, FAJN. ALE SO ŽIVOTOM PRINCA SA TO ISTE NEDÁ POROVNAŤ. –

OBSAH

Vyhodnotenie literárnej súťaže JURINOVA JESEŇ 2015	2
--	---

Cena Jána Harantu

Pavol Ondřík	4
--------------------	---

Poézia

Jozef Tomášik	11
Peter Šípoš	14
Barbora Plutová	16
Ján Kováčik	18
Zuzana Martišková	19
Sestra Alena de ND - Eva Dúbravová	20
Emília Filipová	21
Soňa Behúňová	22
Igor Mikula	23
Mária Malá	24
Ľudo Farkaš	25
Daniela Sádovská	26
Sestra Mária Bonaventúra – Terézia Šmidová, OSF	27
Jana Biganičová	28
Pavol Ičo	29
Sestra Anežka Alžbeta Žatková	32
Zuzana Medvecká	33
Zuzana Matiašová	34
Karol Mlynka	35
Ladislav Stach	36
Sestra Noemi Alena Ondreková	37
Terézia Borovičková	38
Iveta Briestenská	39
Darina Miškovičová	40
Pavol Kall	41
Sestra Lucia Česáková, OSsR	42
Mária Kovalíková	43

Próza

Jozef Páleník	45
Tomáš Gerbery	48
Anna Adamčiaková	52
Ján Mičuda	54
Pavol Kall	57
Ľudmila Zimmermannová	58
Jana Štrbová	59
Eva Masná	62
Michal Schmidt	64
Mária Ngová	66
Eva Eperješiová	67
Miloslav Marčok	68
Anna Abasová	69
Magdaléna Martišková	71
Katarína Jančeková	73
Dominika Chrastová	74
Zuzana Martišková	75

Názov: JURINOVA JESEŇ 2015
Zborník vybraných prác Celoslovenskej literárnej súťaže
duchovnej tvorby

Texty uvedené v zborníku neprešli jazykovou úpravou.

Vydala: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja
Zodp. redaktor: PhDr. Janka Bírová, riaditeľka Kysuckej knižnice v Čadci
Zostavovatelia: Teodor Križka, Janka Mudříková
Tlač: Reklamný servis, s.r.o., Kysucké Nové Mesto
Náklad: 200 ks
Rok vydania: 2015

ISBN 978-80-88708-44-5
EAN 9788088708445